

P L S K I
FADN

SYSTEM ZBIERANIA I WYKORZYSTYWANIA
DANYCH RACHUNKOWYCH Z GOSPODARSTW ROLNYCH

Wyniki standardowe uzyskane przez indywidualne gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2008 roku

Część I. Wyniki standardowe

WARSZAWA 2010

Wyniki standardowe uzyskane przez indywidualne gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2008 roku

Część I. Wyniki standardowe

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ:

mgr inż. Monika Bocian

mgr inż. Beata Malanowska

Warszawa 2010

Redakcja techniczna

Dariusz Osuch

Renata Płonka

Projekt okładki

Dział Wydawnictw

ISBN 978-83-7658-043-2

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

- Państwowy Instytut Badawczy

Zakład Rachunkowości Rolnej

00-950 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. nr 984

Tel.: (0 22) 505 44 39

Tel./faks: (0 22) 826 93 22

E-mail: portal@fadm.pl

Internet: www.fadm.pl; www.polskifadm.eu

Spis treści

Wstęp	5
1. Uwagi ogólne.....	6
1.1. Podstawowe informacje o FADN.....	6
1.2. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych.....	8
1.3. Zakres podmiotowy FADN.....	9
1.4. Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN	10
1.5. Zakres przedmiotowy FADN.....	11
1.6. Sposób prezentacji wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN.....	12
2. Zmienne zawarte w „Wynikach Standardowych FADN”	14
2.1. Opis zmiennych w „Wynikach Standardowych FADN”	14
2.2. Schematy obliczania kategorii ekonomicznych.....	28
3. Uwagi do Wyników Standardowych FADN.....	36
3.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce	36
3.2. Zbiór indywidualnych gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w ramach Polskiego FADN	37
4. Wyniki standardowe FADN z próby indywidualnych gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w 2008 r.	38
4.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8).....	38
4.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej (ES6)	45
4.3. Grupowanie gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych (UAA6).....	52
Literatura	59

Wykaz skrótów

AWU	- jednostka przeliczeniowa pracy (ang. Annual Work Unit).
c.u.	- jednostka monetarna (ang. currency unit).
CAP	- Wspólna Polityka Rolna (ang. Common Agricultural Policy).
COP	- specjalizujące się w produkcji zbóż, roślin oleistych i białkowych (ang. specialist cereals, oilseed and protein crops).
DG-AGRI	- Dyrekcja Generalna ds. Rolnictwa (ang. Directorate-General for Agriculture).
EC	- Komisja Europejska (ang. European Commission).
ESU	- europejska jednostka wielkości (ang. European Size Unit).
EU	- Unia Europejska (ang. European Union).
EUR	- oznaczenie jednostki monetarnej o nazwie „euro”.
euro	- jednostka monetarna, obowiązująca w większości krajów członkowskich Unii Europejskiej.
EUROSTAT	- Urząd Statystyczny Unii Europejskiej.
FADN	- Sieć Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych (ang. Farm Accountancy Data Network).
FWU	- jednostka przeliczeniowa pracy członków rodziny (ang. Family Work Unit).
GUS	- Główny Urząd Statystyczny.
IERiGŻ-PIB	- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy.
LFA	- obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania - ONW (ang. Less Favoured Areas).
LU	- jednostka przeliczeniowa zwierząt (ang. Livestock Unit).
Polski FADN	- System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych.
SGM	- standardowa nadwyżka bezpośrednia (ang. Standard Gross Margin).
UAA	- ziemia użytkowana dla celów rolniczych = użytki rolne (ang. Utilized Agricultural Area).

Wstęp

Wypełniając obowiązek nałożony Ustawą z dnia 29 listopada 2000 r. o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 3 poz. 20 z 2001 r. z późniejszymi zmianami) w 2008 r. utworzono komputerową bazę danych zawierającą 12 620 zestawów danych rachunkowych. Zbieranie danych z indywidualnych gospodarstw rolnych Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy zlecił szesnastu wojewódzkim ośrodkom doradztwa rolniczego. W 104 gospodarstwach indywidualnych rachunkowość była prowadzona pod kierunkiem audytorów Zakładu Rachunkowości Rolnej. Z 172 gospodarstw posiadających osobowość prawną i z 7 gospodarstw indywidualnych dane zostały zebrane metodą ankietową przez pracowników ośrodków doradztwa rolniczego w ramach indywidualnych zleceń.

Po przeprowadzonych testach jakości danych obliczono wyniki dla 12 305 indywidualnych gospodarstw rolnych o wielkości ekonomicznej równej lub większej 2 ESU.

Opracowanie składa się z trzech podstawowych części:

1. Wstępnej, charakteryzującej Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych (FADN).
2. Metodycznej, zawierającej wyjaśnienia rachunku wyników.
3. Statystycznej, zatytułowanej „Wyniki Standardowe FADN, poziom I” (ang. Standard Results), zawierającej dane statystyczne dla grup gospodarstw rolnych, ustalonych na podstawie trzech kryteriów grupowania: wielkości ekonomicznej, typu rolniczego i powierzchni użytków rolnych. Wyniki Standardowe zawierają 140 zmienne charakteryzujące sytuację ekonomiczno-finansową gospodarstw rolnych w roku obrachunkowym.

Opracowane wyniki są w pełni zgodne z pojęciami i kategoriami ekonomicznymi, prezentowanymi w wynikach standardowych FADN Dyrekcji Generalnej do Spraw Rolnictwa UE (DG-AGRI)¹.

Parametry wartościowe dotyczące produkcji, kosztów i inwestycji są kategoriami netto (bez VAT). Pomimo ustawowego zwolnienia podmiotowego od podatku od towarów i usług, nazywanym w skrócie VAT, rolnicy prowadzili w 2008 r. ewidencję zdarzeń w standardzie umożliwiającym ustalenie wartości netto oraz kwoty VAT.

W opracowaniu wartości pieniężne wyrażone są w polskich jednostkach monetarnych – złotych (zł).

¹ W sprawozdaniach z gospodarstw rolnych przekazanych do Komisji Europejskiej są zawarte nominalne wartości dopłat bezpośrednich (JPO i UPO).

1. Uwagi ogólne

1.1. Podstawowe informacje o FADN

FADN to europejski system zbierania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych, którego formalne kształtowanie rozpoczęło się w 1965 r.

FADN był tworzony etapowo w miarę poszerzania Unii Europejskiej, na podstawie Rozporządzenia Rady EWG nr 79/65/EEC z dnia 15 czerwca 1965 r. w sprawie utworzenia sieci zbierania danych rachunkowych dotyczących dochodów i działalności gospodarstw rolnych w Europejskiej Wspólnocie Gospodarczej [14]. W początkowej fazie (etap I) system zaistniał w sześciu krajach założycielskich (w Belgii, we Francji, w Holandii, w Luksemburgu, w Niemczech i we Włoszech), a po poszerzeniu w 1973 r. (etap II) także w Wielkiej Brytanii, Irlandii i Danii. Od 1981 r. (etap III) dodatkowo w Grecji, od 1986 r. (etap IV) do badań włączono Hiszpanię i Portugalię, a od 1995 r. (etap V) Finlandię, Szwecję i Austrię. Od 1 maja 2004 r. (etap VI) do systemu FADN weszły także: Cypr, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia, Republika Czeska i Węgry, a od 1 stycznia 2007 r. (etap VII) Rumunia i Bułgaria.

Od 2007 r. FADN funkcjonuje na terenie 27 krajów członkowskich UE. Poniżej przedstawiono przebieg rozszerzenia zasięgu FADN (patrz: Mapa 1-1).

Mapa 1-1 **Etapy tworzenia FADN w Europie**

Unikalność FADN polega na tym, że gromadzi on dane zaliczane do grupy wrażliwych, które opisują sytuację ekonomiczną i finansową gospodarstw rolnych.

FADN bazuje na danych rachunkowych pochodzących z rachunkowości realizowanej w konwencji tzw. zarządczej. Odmiana tej rachunkowości znacznie wierniej odzwierciedla sytuację gospodarstwa rolnego niż rachunkowość finansowa². O wyborze konwencji rachunkowości zarządczej zdecydowała potrzeba rozpoznania rzeczywistej sytuacji gospodarstw rolnych w celu podejmowania decyzji jak najbardziej adekwatnych do tych sytuacji.

W polu obserwacji FADN znajdują się gospodarstwa towarowe. Minimalna wielkość ekonomiczna, po przekroczeniu której zalicza się gospodarstwo rolne do pola obserwacji FADN, ustalana jest na podstawie analizy sum standardowej nadwyżki bezpośredniej (SGM) z danych GUS w poszczególnych klasach wielkości ekonomicznej. W praktyce prowadzony jest rachunek polegający na obliczeniu skumulowanej sumy SGM z poszczególnych klas, zaczynając od największej, aż do osiągnięcia ok. 90% SGM z operatu. Dolna granica przedziału, w którym to nastąpi jest minimalnym progiem wielkości ekonomicznej.

Z powodu istniejących różnic w strukturze agrarnej, progi wielkości ekonomicznej, wyznaczające minimalną wielkość gospodarstw rolnych włączanych do pola obserwacji FADN, są różne w poszczególnych krajach członkowskich.

Należy podkreślić, że FADN jest jedyną bazą danych, w której dane zbierane są według jednolitych zasad, a gospodarstwa tworzą statystycznie reprezentatywną próbę towarowych gospodarstw rolnych funkcjonujących na obszarze Unii Europejskiej.

² Rachunkowość finansowa podlega odpowiednim przepisom prawa, które są różne w poszczególnych krajach członkowskich Unii Europejskiej. Jej zadaniem jest ocena sytuacji majątkowej i finansowej przedsiębiorstwa, a często bywa podstawą naliczania podatku dochodowego.

1.2. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych

Zasady klasyfikacji gospodarstw zostały precyzyjnie określone i po raz pierwszy formalnie ustanowione Decyzją Komisji (EWG) 78/463/EEC z dnia 7 kwietnia 1978 r. [1]. Według tych zasad gospodarstwa rolne funkcjonujące na terenie Wspólnoty klasyfikowane są według dwóch kryteriów:

- wielkości ekonomicznej,
- typu rolniczego.

W podstawowej klasyfikacji gospodarstw rolnych mają zastosowanie następujące parametry ekonomiczne:

- standardowa nadwyżka bezpośrednia (SGM),
- europejska jednostka wielkości (ESU).

Standardowa nadwyżka bezpośrednia (SGM) jest nadwyżką wartości produkcji danej działalności rolniczej nad wartością kosztów bezpośrednich w **przeciętnych dla danego regionu warunkach produkcji**. W celu wyeliminowania wpływu zmian w produkcji (np. wywołanych złą pogodą) lub cen produktów i środków produkcji, do obliczeń przyjmowane są średnie z trzech lat odpowiedniego okresu, na podstawie uśrednionych danych rocznych z danego regionu. Z tego właśnie powodu, pojęcie nadwyżki bezpośredniej zostało uzupełnione terminem „standardowa”.

Współczynniki SGM są obliczane dla każdego regionu statystycznego i dla każdej prowadzonej działalności w odniesieniu do 1 hektara uprawy lub 1 sztuki zwierzęcia³. W Unii Europejskiej wylicza się SGM dla 105 działalności.

Tak duża liczba pozycji w zestawach standardowych nadwyżek bezpośrednich odzwierciedla nie tylko zróżnicowanie rolnictwa w Unii Europejskiej, ale także ukazuje poziom stosowanej szczegółowości, zapewniający porównywalność dostarczanych wyników, a tym samym realnie odzwierciedlający sytuację w rolnictwie.

Europejska Jednostka Wielkości (ESU) jest parametrem służącym do określania wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego ustalonej na podstawie standardowych nadwyżek bezpośrednich gospodarstwa. Jedno ESU odpowiada równowartości 1200 euro.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego stanowi jedno z kryteriów używanych dla charakteryzowania gospodarstwa rolnego we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych. Jest ona określana na podstawie sumy wartości standardowych nadwyżek bezpośrednich (SGM) wszystkich działalności występujących w gospodarstwie.

³ Wyjątek: - SGM dla grzybów odnosi się do 100 m² uprawy,
- SGM dla drobiu odnosi się do 100 szt. zwierząt.

Typ rolniczy gospodarstwa jest kolejnym kryterium stosowanym w klasyfikacji gospodarstw rolnych. Jest on określany na podstawie udziału poszczególnych działalności w tworzeniu ogólnej wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej (SGM) gospodarstwa.

W zależności od pożądanego stopnia dokładności, typy rolnicze gospodarstw są dzielone na:

- 8 typów ogólnych i grupę gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem jednego znaku),
- 17 typów podstawowych (oznaczanych z użyciem dwóch znaków),
- 50 typów szczegółowych (oznaczanych z użyciem trzech znaków),
- 31 podtypów typów szczegółowych (oznaczanych z użyciem czterech znaków).

Współczynniki SGM liczone są okresowo na podstawie średnich danych z trzech kolejnych lat w wydzielonych regionach krajów członkowskich. Komisja UE ustala listę działalności rolniczych, dla których konieczne jest policzenie SGM. W Polsce lista, dla której obliczono SGM'2002, obejmuje 71 działalności rolniczych.

1.3. Zakres podmiotowy FADN

Minimalny próg określający gospodarstwo jako towarowe (oznacza to włączenie gospodarstwa do badań) wyrażony jest w ESU. Wielkość ta jest ustalana oddzielnie dla każdego kraju członkowskiego oddzielnie i zmienia się w czasie, zgodnie z ewolucją struktury i siły ekonomicznej gospodarstw rolnych (patrz: Tabela 1.3-1).

Tabela 1.3-1 Minimalne progi wielkości ekonomicznej i liczebność próby FADN w poszczególnych krajach członkowskich w 2008 r.

Kraj	Dolny próg wielkości ekonomicznej	Liczba gospodarstw w próbie szt.	Struktura próby w europejskim FADN %
	ESU		
Austria	8	1 800	2,2
Belgia	16	1 200	1,5
Bułgaria	1	2 000	2,5
Cypr	2	500	0,6
Czechy	4	1 300	1,6
Dania	8	2 250	2,8
Estonia	2	500	0,6
Finlandia	8	1 150	1,4
Francja	8	7 320	9,1
Grecja	2	5 500	6,9
Hiszpania	4	9 706	12,1
Holandia	16	1 500	1,9
Irlandia	2	1 300	1,6
Litwa	2	1 000	1,2
Luksemburg	8	360	0,4

Łotwa	2	1 000	1,2
Malta	8	400	0,5
Niemcy	16	6 360	7,9
Polska	2	12 100	15,1
Portugalia	2	2 300	2,9
Rumunia	1	2 000	2,5
Słowacja	8	600	0,7
Słowenia	2	900	1,1
Szwecja	8	1 000	1,2
Węgry	2	1 900	2,4
Wielka Brytania	16	2 500	3,1
(w tym: Irlandia Północna)	8	320	0,4
Włochy	4	11 686	14,6
Razem FADN UE		80 132	100

Źródło: Rozporządzenie Komisji nr 1265/2008 z 16 grudnia 2008 r. zmieniające Rozporządzenie nr 1859/82 dotyczące wyboru gospodarstw przekazujących dane do celów określania dochodów gospodarstw rolnych [4].

1.4. Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN

Agencje łącznikowe z poszczególnych krajów opracowują corocznie plany wyboru gospodarstw rolnych do badań w ramach FADN. Po ich opracowaniu i zaakceptowaniu przez Komitety Krajowe FADN, plany te są przekazywane do akceptacji przez Komitet Wspólnoty nadzorujący FADN.

Biorąc pod uwagę kryterium wielkości ekonomicznej czy typu rolniczego, obserwujemy wewnątrz pola obserwacji FADN duże zróżnicowanie gospodarstw rolnych.

Dla zapewnienia precyzyjnego odzwierciedlenia tego zróżnicowania w próbie badawczej Agencja łącznikowa dzieli pole obserwacji na warstwy. Pominięcie tej czynności w procesie wyboru próby, mogłoby spowodować brak właściwej reprezentacji niektórych rodzajów gospodarstw (np. dużych gospodarstw mlecznych w jednym regionie, czy małych gospodarstw produkujących owoce w innym regionie). W procedurze wyboru gospodarstw mają zastosowanie do warstwowania zbioru gospodarstw trzy kryteria⁴:

- położenie regionalne,
- wielkość ekonomiczna,
- typ rolniczy.

⁴ Patrz: Literatura poz. [6]

1.5. Zakres przedmiotowy FADN

Dla potrzeb FADN zbieranych jest około 1 tys. różnych danych liczbowych, dotyczących gospodarstwa rolnego. Odzwierciedlają one stan i strukturę składników majątkowych, a także stan i strukturę zobowiązań. Inne dane odzwierciedlają strukturę przychodów i kosztów na poziomie gospodarstwa rolnego. Szczególna uwaga zwrócona jest na elementy związane ze Wspólną Polityką Rolną (dotacje, kwoty i limity produkcyjne).

Zakres i format zbieranych danych rachunkowych w gospodarstwach rolnych dla potrzeb FADN, jest szczegółowo zdefiniowany w Rozporządzeniu Komisji 1861/2006/EC z 15 grudnia 2006 r.[3] [10].Przepisy te zawierają obok szczegółowego wykazu zmiennych, także instrukcje dotyczące sposobu wypełniania tzw. sprawozdania z gospodarstwa rolnego FADN oraz definicje stosowanych pojęć. Sprawozdanie to składa się z 14 grup danych rachunkowych, zestawionych tematycznie w odpowiednie tabele (od A do N):

Tab. A.	Informacje ogólne.
Tab. B.	Struktura własnościowa ziemi użytkowanej rolniczo.
Tab. C.	Zasoby i nakłady pracy własnej oraz najemnej.
Tab. D.	Stan i wartość zwierząt.
Tab. E.	Zakup i sprzedaż zwierząt.
Tab. F.	Koszty.
Tab. G.	Zasoby i gospodarowanie składnikami majątkowymi.
Tab. H.	Zadłużenie.
Tab. I.	Podatek od wartości dodanej (VAT).
Tab. J.	Dopłaty i subsydia.
Tab. K.	Produkcja roślinna i zwierzęca (bez zwierząt).
Tab. L.	Kwoty i inne prawa.
Tab. M.	Dopłaty bezpośrednie.
Tab. N.	Szczegóły zakupów i sprzedaży zwierząt.

1.6. Sposób prezentacji wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN

Wyniki obliczone na podstawie danych FADN zgromadzonych w komputerowej bazie prezentowane są w zestawie statystycznym nazwanym „Wyniki Standardowe FADN – Poziom I” [9] [13]. Zawierają one wartości średnie dla grup gospodarstw rolnych wyłanianych według typów rolniczych i wielkości ekonomicznej. Dodatkowo gospodarstwa zostały pogrupowane według powierzchni użytków rolnych.

Ze względu na obowiązujące zasady upowszechniania danych FADN dopuszczalne jest prezentowanie wyników z grupy obejmującej co najmniej 15 gospodarstw. W przypadku mniejszej liczby wpisana jest „•” (kropka).

Tabela 1.6-1 Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)

Typy rolnicze		Typy rolnicze podstawowe	
Symbol	Nazwa	Symbol	Nazwa
AB	Uprawy polowe	13	Zboża, oleiste i strączkowe
		14	Inne uprawy polowe
		60	Uprawy polowe ogrodnicze i trwałe, łącznie
C	Uprawy ogrodnicze	20	Uprawy ogrodnicze
D	Winnice	31	Winnice
E	Uprawy trwałe	32	Drzewa i krzewy owocowe (łącznie z cytrusowymi)
		33	Gaje oliwne
		34	Pozostałe uprawy trwałe, łącznie
F	Krowy mleczne	41	Bydło mleczne
G	Zwierzęta żywione w systemie wypasowym (bez krów mlecznych)	42	Bydło opasowe
		43	Bydło ogółem
		44	Owce, kozy i inne zwierzęta żywione w systemie wypasowym
H	Zwierzęta ziarnożerne	50	Zwierzęta żywione paszami treściwymi
I	Mieszane	71	Różne zwierzęta, z przewagą żywionych w systemie wypasowym
		72	Różne zwierzęta, z przewagą żywionych paszami treściwymi
		81	Uprawy polowe i zwierzęta żywione w systemie wypasowym, łącznie
		82	Różne uprawy i zwierzęta, łącznie

Zestawienie typów rolniczych TF8 jest kombinacją typów podstawowych, pochodzących z różnych typów szczegółowych, tworzącą w rezultacie osiem grup gospodarstw rolnych.

Tabela 1.6-2 Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej (ESU), klasyfikacja ES6

ES6	Rozmiar w ESU
bardzo małe (XS)	ESU < 4
małe (S)	4 ≤ ESU < 8
średnio- małe (MS)	8 ≤ ESU < 16
średnio- duże (ML)	16 ≤ ESU < 40
duże (L)	40 ≤ ESU < 100
bardzo duże (XL)	ESU ≥ 100

Z kolei Tabela 1.6-2 przedstawia sześć klas wielkości ekonomicznej gospodarstw rolnych (ES6) opracowanych na podstawie Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych [2].

Tabela 1.6-3 Grupowanie gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych (UR)

Wyszczególnienie	Powierzchnia użytków rolnych w ha
bardzo małe (AXS)	UR ≤ 5
małe (AS)	5 < UR ≤ 10
średnio- małe (AMS)	10 < UR ≤ 20
średnio- duże (AML)	20 < UR ≤ 30
duże (AL)	30 < UR ≤ 50
bardzo duże (AXL)	UR > 50

Klasyfikacja gospodarstw rolnych według 6 klas powierzchni użytków rolnych wyrażonej w ha, jest rzadziej stosowana (patrz: Tabela 1.6-3). Tego grupowania także nie stosuje się w Wynikach Standardowych FADN. W publikacjach Komisji UE została ona wyparta przez grupowanie według parametrów ekonomicznych, ustalanych w ramach Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych.

2. Zmienne zawarte w „Wynikach Standardowych FADN”

2.1. Opis zmiennych w „Wynikach Standardowych FADN”

„Wyniki Standardowe FADN” zawierają 10 grup tematycznych:

1. Populacja i próba gospodarstw.
2. Wybrane informacje o produkcji.
3. Wartość produkcji.
4. Koszty.
5. Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa.
6. Salda dopłat i podatków.
7. Dochód na gospodarstwo rolne.
8. Dochód na osobę.
9. Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego.
10. Wskaźniki finansowe.

Opisy poszczególnych zmiennych są zgodne z zawartymi w „Wynikach Standardowych FADN”⁵. Natomiast ich zawartość w poszczególnych tabelach nie zawsze odpowiada w pełni tytułom. Należy więc zwrócić uwagę na szczegółowy opis danej zmiennej (od Tabela 2.1-1 do Tabela 2.1-10). W kolumnie „*Symbol*” zawarte jest alfanumeryczne, pięciodziankowe oznaczenie poszczególnych zmiennych.

Dla ułatwienia rozumienia poszczególnych zmiennych zawartych w Wynikach Standardowych FADN, w dalszej części rozdziału zamieszczono ich objaśnienia w porządku identycznym do prezentowanych wyników. Dodatkowo zamieszczono szczegółowe schematy obliczeń wybranych zmiennych prezentowanych w Wynikach Standardowych.

Tabela 2.1-1 Populacja i próba gospodarstw

Symbol	Zmienna	Sposób obliczenia, uwagi
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw	Suma parametrów wag poszczególnych gospodarstw w próbie.
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie	Liczba gospodarstw w próbie.
SYS04	Kurs wymiany jedn. monetarnej kraju członkowskiego na euro	Średni kurs wymiany krajowej waluty na euro w roku obrachunkowym. Obliczany jest jako średnia z miesięcznych kursów wymiany ważonych liczbą dni w miesiącu.

⁵ Patrz: Literatura poz. [9] [13].

Tabela 2.1-2 Wybrane informacje o produkcji

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego, wyrażona w europejskich jednostkach wielkości.
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	Całkowite nakłady pracy ludzkiej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego = AWU wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy = osobach pełnozatrudnionych = 2 200 godz./rok. [SE015 + SE020]
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	Całkowity czas pracy ludzi w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, wyrażony w godzinach. [SE016 + SE021]
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	Nakłady pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób nieopłaconych = FWU (głównie członków rodziny), wyrażony w jednostkach przeliczeniowych pracy rodziny = osobach pełnozatrudnionych rodziny.
SE016	Czas pracy własnej	godz.	Czas pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób nieopłaconych (głównie członków rodziny), wyrażony w godzinach.
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	Nakłady pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób opłaconych gotówką lub w naturze, wyrażony w jednostkach przeliczeniowych pracy = osobach pełnozatrudnionych.
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	Czas pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób opłaconych gotówką lub w naturze, wyrażony w godzinach.
SE025	Powierzchnia użytkowanych użytków rolnych	ha	Całkowity obszar ziemi użytkowanej rolniczo (użytków rolnych) = (UAA). Na tę powierzchnię składa się: ziemia własna, ziemia dodzierżawiona na jeden rok lub dłużej, ziemia użytkowana na zasadzie udziału w zbiorze z właścicielem, a także ugory i odłogi. Nie uwzględnia się powierzchni uprawy grzybów, ziemi dodzierżawionej na okres krótszy niż 1 rok, ziemi zalesionej i pozostałych gruntów (dróg, stawów, nieużytków, itp.). Powierzchnia wyrażona jest w hektarach (1 ha = 10 000 m ²).
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	Powierzchnia ziemi dodzierżawionej przez rolnika na podstawie umowy dzierżawnej na okres liczący co najmniej 1 rok (odpłatność regulowana w gotówce lub w naturze).
SE035	Zboża	ha	Pszenica zwyczajna, orkisz, pszenica twarda, żyto, jęczmień, owies, mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, pozostałe zboża.
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	Strączkowe na nasiona, ziemniaki, buraki cukrowe, zioła, oleiste i włókniste łącznie z nasionami, chmiel, tytoń, inne przemysłowe (łącznie z bawełną i trzcina cukrową).
SE042	Uprawy energetyczne	ha	Powierzchnia uprawy roślin energetycznych.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	Świeże warzywa, melony, truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne (uprawiane w uprawie polowej lub pod osłonami wysokimi). Dotyczy powierzchni podstawowej (nie uwzględnia się powierzchni wszystkich zbiorów), nawet gdy praktykowane jest następstwo na tej samej powierzchni, w tym samym roku obrachunkowym. Nie uwzględnia się powierzchni uprawy grzybów.
SE050	Winnice	ha	Łącznie z młodymi nasadzeniami jeszcze nie plonującymi (bez szkółek).
SE054	Uprawy trwałe	ha	Sady owocowe i jagodowe (łącznie z sadami tropikalnymi), gaje oliwne, szkółki i pozostałe uprawy trwałe (wiklina, sitowie, bambus). Łącznie z młodymi nasadzeniami i trwałymi uprawami pod osłonami. Bez winogron. [SE055 + SE060 + SE065]
SE055	Sady	ha	Sady owocowe i jagodowe (łącznie z sadami tropikalnymi).
SE060	Gaje oliwne	ha	Drzewa oliwne.
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	Szkółki i pozostałe uprawy trwałe (wiklina, sitowie, bambus). Łącznie z młodymi nasadzeniami i uprawami trwałymi pod osłonami.
SE071	Uprawy pastewne	ha	Pastewne korzeniowe i kapustne, trawa w uprawie polowej, łąki, pastwiska trwałe i niepielęgnowane, pozostałe uprawy pastewne.
SE072	Odłogi	ha	Powierzchnia użytków rolnych, nieuprawiana w roku obrachunkowym, niekwalifikująca się do otrzymania dotacji i innego wsparcia finansowego.
SE073	Ugory	ha	Grunty orne czasowo nieużytkowane, które pozostają w dobrej kulturze oraz które kwalifikują się do otrzymania dotacji i innego wsparcia finansowego.
SE075	Lasy	ha	Obszary zadrzewione, lasy, plantacje topoli, łącznie ze szkółkami leśnymi. Obszar ten nie jest ujęty w pozycji „Powierzchnia użytkowanych użytków rolnych” (SE025).
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	Stan średni w roku: koniowatych, bydła, owiec, kóz, trzody chlewnej i drobiu utrzymywanych w gospodarstwie rolnym, wyrażony w jednostkach przeliczeniowych zwierząt (LU) ⁶ . Nie są uwzględniane roje pszczoł, króliki i pozostałe zwierzęta. Zwierzęta nie będące własnością gospodarstwa rolnego, utrzymywane w gospodarstwie na podstawie umowy także ujęte są dla określenia rocznego stanu posiadania zwierząt.

⁶ konie := 0, 8 krowy mleczne := 1, 0 lochy := 0, 5
 cielęta na tucz := 0, 4 krowy wybrakowane := 1, 0 tuczniaki := 0, 3
 cielęta < 1 rok := 0, 4 krowy pozostałe := 0, 8 trzoda pozostała := 0, 3
 byczki 1 - 2 lata := 0, 7 matki kozie := 0, 1 brojłery := 0, 007
 jałówki 1 - 2 lata := 0, 7 kozy pozostałe := 0, 1 kury nioski := 0, 014
 byki ≥ 2 lata := 1, 0 matki owcze := 0, 1 drób pozostały := 0, 03
 jałówki hodow. := 0, 8 owce pozostałe := 0, 1
 jałówki na tucz := 0, 8 prosięta := 0, 027

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE085	Krowy mleczne	LU	Krowy (także samice bawole), które wycielity się i głównie utrzymywane są dla produkcji mleka z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi. Nie ujmuje się tu krów wybrakowanych.
SE090	Pozostałe bydło	LU	Pozostałe bydło (z wyjątkiem krów mlecznych).
SE095	Owce i kozy	LU	Matki kozie i pozostałe kozy, matki owcze i pozostałe owce.
SE100	Trzoda chlewna	LU	Prosięta, maciory, tuczniki i pozostała trzoda chlewna.
SE105	Drób	LU	Drób mięsny, kury nioski i pozostały drób.
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	Ilość wyprodukowanego ziarna pszenicy zwyczajnej i orkisz z jednego hektara wyrażona w decytonach na hektar (100 kg/ha).
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	Ilość wyprodukowanego ziarna kukurydzy z jednego hektara wyrażona w decytonach na hektar (100 kg/ha).
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	Obsada zwierząt żywionych systemem wypasowym (przeżuwaczy), bez cieląt przeznaczonych na tucz, na 1 ha powierzchni paszowej. Suma średniej liczby jednostek przeliczeniowych (LU): bydła (bez cieląt opasowych) oraz owiec i kóz, przypadająca na 1 hektar roślin pastewnych uprawianych na użytkach rolnych. Do tej powierzchni zalicza się uprawy pastewne, ugory i odłogi. Parametr obsady zwierząt jest obliczany tylko dla gospodarstw utrzymujących ten rodzaj zwierząt i posiadających uprawy pastewne (powierzchnię paszową).
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę ⁷	Produkcja mleka i przetworów z mleka (w ekwiwalencie mleka) w przeliczeniu na jedną krowę mleczną. Produkcja mleka obejmuje sprzedaż, przekazanie mleka do gospodarstwa domowego i zużycie mleka w gospodarstwie rolnym (skarmione przez zwierzęta).

Tabela 2.1-3 Wartość produkcji

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE131	Produkcja ogółem	c.u.	Suma wartości produkcji: roślinnej, zwierzęcej i pozostałej. Obejmuje: sprzedaż, przekazania do gospodarstwa domowego, zużycie na potrzeby gospodarstwa rolnego, różnicę stanu zapasów, różnicę wartości zwierząt wywołaną zmianą cen a pomniejszona jest o zakup zwierząt. [SE135 + SE206 + SE256]
SE135	Produkcja roślinna	c.u.	Obejmuje: sprzedaż, zużycie wewnętrzne, przekazanie do gospodarstwa domowego i różnicę stanu zapasów. [SE140 + SE145 + SE146 + SE150 + SE155 + SE160 + SE165 + SE170 + SE175 + SE180 + SE185 + SE190 + SE195 + SE200]

⁷ Stosuje się przelicznik 1 litr = 1,031 kg.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE140	Zboża	c.u.	Dotyczy upraw na ziarno.
SE145	Rośliny białkowe	c.u.	Uprawiane na nasiona, bez upraw zbieranych na zielonkę z przeznaczeniem na pasze. Nie ujmuję się tu warzyw i soi.
SE146	Uprawy energetyczne	c.u.	Wszystkie rośliny uprawiane na cele energetyczne.
SE150	Ziemniaki	c.u.	Wszystkie typy odmian – także ziemniaki wczesne i sadzeniaki.
SE155	Buraki cukrowe	c.u.	Dotyczy przede wszystkim korzeni. Nie ujmuję się wartości liści, natomiast uwzględnia się wartość wyśtoków otrzymanych od cukrowni lub odsprzedanych przez rolnika do cukrowni.
SE160	Rośliny oleiste	c.u.	Rośliny oleiste i włókniste uprawiane na olej (bez bawełny).
SE165	Rośliny przemysłowe	c.u.	Chmiel, tytoń, inne uprawy przemysłowe (łącznie z ziołami, roślinami aromatycznymi i przyprawowymi, bawełną i trzciną cukrową oraz włóknistymi i konopiami uprawianymi na włókno).
SE170	Warzywa i kwiaty	c.u.	Świeże warzywa, melony, truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne (uprawiane w uprawie polowej lub pod osłonami). Tu uwzględniona jest też wartość produkcji grzybów (mimo tego, że powierzchnia uprawy grzybów nie jest uwzględniona w pozycji SE046).
SE175	Owoce	c.u.	Owoce z drzew i krzewów uprawianych w uprawie polowej (łącznie z owocami tropikalnymi).
SE180	Owoce cytrusowe	c.u.	Pomarańcze, nektarynki i mandarynki, klementynki, cytryny i inne owoce cytrusowe.
SE185	Wina i winogrona	c.u.	Winogrona spożywcze, winogrona do produkcji win jakościowych i stołowych, różne produkty z winogron (moszcz z winogron itp.), wino, produkty uboczne z produkcji wina, rodzynki.
SE190	Oliwki i olej z oliwek	c.u.	Oliwki jadalne, oliwki do produkcji oleju, olej i produkty uboczne z produkcji oleju z oliwek.
SE195	Uprawy pastewne	c.u.	Rośliny pastewne korzeniowe i kapustne, trawa w uprawie polowej, łąki, pastwiska trwałe i niepielęgnowane, pozostałe uprawy pastewne. Tu wchodzi także produkcja z ugorów i odłogów (o ile taka występuje w gospodarstwie).
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	c.u.	Nasiona i sadzonki (traw, roślin polowych i ogrodniczych, bez zbóż, roślin białkowych, ziemniaków i roślin oleistych), inne uprawy polowe (nieujęte w wyszczególnionych pozycjach), uprawy trwałe rosnące pod osłonami nieuwzględnione w SE170. Tu wlicza się także przyrost wartości młodych plantacji wieloletnich (do wejścia w plonowanie). Ustala się go na podstawie poniesionych kosztów.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE206	Produkcja zwierzęca	c.u.	Produkcja obejmuje wartość produkcji żywca oraz wartość produktów pochodzenia zwierzęcego. Produkcja zwierzęca obejmuje: sprzedaż, różnicę wartości zwierząt w roku obrachunkowym i przekazanie do gospodarstwa domowego. Pomniejsza się ją o zakup zwierząt. Rachunek jest przeprowadzany dla koniowatych, bydła, owiec, kóz, trzody chlewnej, drobiu i pozostałych zwierząt. Różnica wartości zwierząt stada obrotowego obejmuje stan na koniec roku pomniejszony o stan na początek roku. W przypadku zwierząt stada podstawowego szacuje się także różnicę wartości zwierząt z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym. Produkcja produktów zwierzęcych obejmuje sprzedaż, przekazanie do gospodarstwa domowego, zużycie wewnętrzne i różnicę stanu zapasów. Do produktów zwierzęcych zalicza się: mleko i produkty z mleka krów, owiec i kóz, wełnę, jaja kurze, inne produkty zwierzęce (przychody z krycia, obornik, jaja innych ptaków itp.), a także wpływy z usługowego odchovu zwierząt oraz z miodu. [SE216 + SE220 + SE225 + SE230 + SE235 + SE240 + SE245 + SE251]
SE211	Różnica wartości zwierząt stada podstawowego	c.u.	Różnica wartości zwierząt stada podstawowego z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym. Zmienna ta umożliwia pominięcie wpływu zmian cen zwierząt stada podstawowego na wartość produkcji w danym roku.
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	c.u.	W tej pozycji ujęta jest wartość mleka i przetworów pomniejszona o odpowiednie opłaty współodpowiedzialnościowe (jeśli występują), lecz bez opłat karnych za nieprawidłową realizację kwoty mlecznej. Te opłaty są ujęte w saldzie dopłat i kar do produkcji mleka.
SE220	Wołowina i cielęcina	c.u.	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE225	Wieprzowina	c.u.	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE230	Owce i kozy	c.u.	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE235	Mięso drobiowe	c.u.	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt stada obrotowego (wartość na koniec roku – wartość na początek roku).
SE240	Jaja	c.u.	W pozycji tej uwzględnione są jaja wszystkich gatunków drobiu (bez jaj strusich, które wraz z innymi produktami z tych zwierząt wchodzi do pozycji SE251).
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	c.u.	W tej pozycji ujęta jest wartość mleka i jego przetworów.
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	c.u.	Pozycja ta obejmuje: żywca końskiego i inne zwierzęta niewymienione wyżej – np.: króliki, roje pszczele, zwierzęta futerkowe, ryby, strusie (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego), a także wełnę i pozostałe produkty pochodzenia zwierzęcego (np. obornik czy mleko innych zwierząt), a także przychody z krycia i przychody z usługowego odchovu zwierząt. Różnica wartości stada podstawowego koni z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym też wliczana jest do tej pozycji.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE256	Pozostała produkcja	c.u.	Do pozycji tej należą: czynsz za wydierżawioną ziemię w stanie gotowym do siewu, przychody z okazjonalnego przekazania powierzchni paszowej, produkty z lasu, świadczenie usług, wynajem sprzętu, odsetki od aktywów obrotowych niezbędnych do bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolnego, przychody z agroturystyki, przychody dotyczące wcześniejszych lat obrachunkowych, pozostałe produkty i przychody.
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	c.u.	Wartość produktów roślinnych i zwierzęcych przekazanych do gospodarstwa domowego rolnika. Wartość ta stanowi część produkcji ogółem.
SE265	Zużycie wewnętrzne	c.u.	Wartość produktów roślinnych i zwierzęcych wytworzonych i zużytych w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, np. produkty roślinne zużyte jako pasze dla zwierząt, a także nasiona i sadzeniaki. Produkty te uwzględnione są w rachunku produkcji ogółem a zarazem stanowią one istotną pozycję w kosztach pasz i materiału rozmnożeniowego.

Tabela 2.1-4 Koszty

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE270	Koszty ogółem	c.u.	Obejmują: koszty bezpośrednie, koszty ogólnogospodarcze, amortyzację i koszt czynników zewnętrznych. Ujęte są tu koszty dotyczące działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego poniesione na produkcję uzyskaną w roku obrachunkowym. Uwzględnione są nakłady produktów potencjalnie towarowych wytworzonych w gospodarstwie rolnym i zużytych w ramach działalności operacyjnej – do celów produkcyjnych (nasiona i sadzonki oraz pasze dla zwierząt żywionych systemem wypasowym i ziarnożernych). Obornik nie jest traktowany jako produkt potencjalnie towarowy i nie jest uwzględniany w tej pozycji. Podatki gospodarstwa rolnego i inne opłaty nie są włączone do kosztów ogółem, lecz uwzględniane są przy obliczaniu sald dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej i inwestycyjnej. Podatki od dochodów spoza gospodarstwa rolnego nie są uwzględniane w rachunkach FADN. [SE275 + SE360 + SE365]
SE275	Zużycie pośrednie	c.u.	Obejmuje koszty bezpośrednie (z uwzględnieniem produktów wytworzonych w gospodarstwie rolnym) oraz koszty ogólnogospodarcze towarzyszące działalności operacyjnej w roku obrachunkowym. [SE281 + SE336]
SE281	Koszty bezpośrednie	c.u.	Obejmują: koszty bezpośrednie produkcji roślinnej (nasiona i sadzonki, nawozy, środki ochrony roślin, pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej), koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej (pasza dla zwierząt żywionych systemem wypasowym i dla zwierząt ziarnożernych, inne koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej) oraz koszty bezpośrednie produkcji leśnej. [SE285 + SE295 + SE300 + SE305 + SE310 + SE320 + SE330 + SE331]
SE285	Nasiona i sadzonki	c.u.	Odnoszące się do upraw rolniczych i ogrodniczych. Nowe nasadzenia plantacji trwałych i drzewostanu leśnego zalicza się do działalności inwestycyjnej a nie do kosztów bezpośrednich.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE290	Nasiona i sadzonki własne	c.u.	Nasiona i sadzonki wyprodukowane i zużyte w gospodarstwie.
SE295	Nawozy	c.u.	Zakupione nawozy i materiały poprawiające jakość ziemi (bez zużytych w produkcji leśnej).
SE300	Środki ochrony roślin	c.u.	Środki ochrony roślin, pułapki i chwytaki, urządzenia płoszące ptaki, osłony przeciwgradowe, ochrona przeciwmrozowa itp. (bez środków zużytych w produkcji leśnej).
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	c.u.	Obejmują: analizy gleby, zakup upraw na pniu, czynsz za ziemię dodzierżawioną na okres krótszy niż 1 rok, okazjonalny zakup płodów roślinnych (winogron itp.), koszty dotyczące przygotowania produktów do sprzedaży, koszty przechowywania, koszty sprzedaży płodów roślinnych itp.
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	c.u.	Pasze treściwe (łącznie z lizawkami mineralnymi i środkami konserwującymi), pasze objętościowe, opłaty za wypas na wspólnych pastwiskach, koszty usługowego odchowu zwierząt, czynsz za dodzierżawioną powierzchnię paszową dla koni, bydła, owiec i kóz, niezaliczoną do powierzchni użytkowanych użytków rolnych (SE025) (własna i obca).
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	c.u.	Produkty potencjalnie towarowe wytworzone w gospodarstwie rolnym (łącznie z mlekiem, ale bez mleka wyssanego przez cielęta, jagnięta i kozłeta) i skarmione przez zwierzęta żywione w systemie wypasowym.
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	c.u.	Pasze dla zwierząt ziarnożernych (m.in. trzody chlewnej i drobiu) – wszystkie rodzaje (własna i obca).
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych wytworzone w gosp. rol.	c.u.	Produkty potencjalnie towarowe wytworzone w gospodarstwie rolnym (łącznie z mlekiem, innym niż wyssane przez cielęta, jagnięta i kozłeta) i skarmione przez zwierzęta ziarnożerne.
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	c.u.	Opłaty za usługi weterynaryjne i koszty inseminacji, koszty analiz mleka, okazjonalne zakupy produktów pochodzenia zwierzęcego (mleko itp.), koszty dotyczące przygotowania produktów do sprzedaży, koszty przechowywania, koszty sprzedaży produktów zwierzęcych itp.
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	c.u.	Nawozy, materiały ochronne, drobne koszty bezpośrednie. Koszty pracy najemnej, usług i maszyn nie są tu włączone. Są one wykazane w innych – odpowiednich rodzajowo pozycjach kosztowych.
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	c.u.	Koszty ogólnogospodarcze związane z działalnością operacyjną, lecz nieuznane za koszty bezpośrednie działalności operacyjnej. [SE340 + SE345 + SE350 + SE356]
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	c.u.	Koszty bieżącego utrzymania sprzętu (i zakupu narzędzi o małej wartości), koszty ponoszone na samochody osobowe, bieżące utrzymanie budynków i urządzeń melioracyjnych, ubezpieczenie budynków. Remonty kapitalne zaliczane są do działalności inwestycyjnej.
SE345	Energia	c.u.	Paliwa silnikowe i oleje smarne, energia elektryczna, paliwa grzewcze (opał).
SE350	Usługi	c.u.	Koszty pracy wykonanej w ramach usług oraz koszt wynajmu (zaangażowania) maszyn.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	c.u.	Woda, ubezpieczenia (bez ubezpieczeń budynków i wypadków przy pracy, odpowiedzialności cywilnej) oraz inne koszty ogólnogospodarcze powstałe w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego (np. opłaty za prowadzenie księgowości, opłaty telefoniczne).
SE360	Amortyzacja	c.u.	Amortyzacja środków trwałych własnych wycenionych według wartości odtworzeniowej. W rachunku wyników pozycja amortyzacji środków trwałych odnosi się do całego roku obrachunkowego. Kwota amortyzacji jest ustalana na podstawie wartości odtworzeniowej. Amortyzacja dotyczy: plantacji wieloletnich, budynków i wyposażenia trwałego, urządzeń melioracyjnych, maszyn i narzędzi. Nie oblicza się amortyzacji w przypadku ziemi, lasów, kwot i limitów produkcyjnych oraz aktywów obrotowych.
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	c.u.	Koszty zaangażowania obcych czynników wytwórczych (pracy, ziemi i kapitału) w procesie produkcyjnym. Do tych kosztów zaliczają się: wynagrodzenia za pracę, czynsze i odsetki. [SE370 + SE375 + SE380]
SE370	Wynagrodzenia	c.u.	Wynagrodzenia i ubezpieczenia społeczne pracowników najemnych. Nie wlicza się kwot otrzymanych przez pracowników zaliczanych do nieopłaconej siły roboczej.
SE375	Czynsze	c.u.	Czynsze za dodzierżawę ziemi, budynków i koszty opłat dzierżawnych.
SE380	Odsetki	c.u.	Odsetki i opłaty finansowe płacone za kredyty zaciągnięte w celu zakupu ziemi, budynków, maszyn i wyposażenia, zwierząt oraz materiałów. Odsetki i opłaty finansowe za zobowiązania. Otrzymane dopłaty do odsetek muszą być odjęte.

Tabela 2.1-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	c.u.	Dopłaty do działalności operacyjnej (bez dopłat do inwestycji). Dopłaty do odsetek i płatności za zaprzestanie działalności rolniczej nie są ujmowane. Ewidencja danych rachunkowych odbywa się na podstawie przyznanych dopłat a nie uzyskanych płatności. Ma to na celu uzyskanie spójnego wyniku dla określonego roku obrachunkowego, biorąc pod uwagę produkcję, koszty i dopłaty. [SE610 + SE615 + SE620 + SE625 + SE626 + SE630]
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	c.u.	Dopłaty do produkcji roślinnej, łącznie z płatnościami wyrównawczymi (płatnościami obszarowymi i dopłatami za odłogowanie ziemi). [SE611 + SE612 + SE613]
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	c.u.	Dopłaty dla producentów zbóż, roślin oleistych i białkowych (COP) oraz roślin energetycznych.
SE612	Dopłaty za odłogowanie	c.u.	Dopłaty otrzymane przez producentów COP, zobowiązanych do odłogowania części posiadanej przez nich ziemi. Ta powierzchnia ziemi może być wykorzystana do uprawy określonych roślin na cele nieżywnościowe.
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	c.u.	Pozostałe dopłaty do upraw polowych, ogrodniczych i plantacji wieloletnich.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	c.u.	Dopłaty do zwierząt i do produktów pochodzenia zwierzęcego.
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	c.u.	Dopłaty do produkcji mleka pomniejszone o kary umowne za przekroczenie limitu produkcji mleka.
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	c.u.	Dopłaty uzyskiwane z tytułu chowu bydła innego niż krowy mleczne, np. premie za cielęta płci męskiej, za młode byczki, za krowy mamki.
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	c.u.	Poza dopłatami do matek owczych i kozich, uwzględnione są dopłaty do produktów wytwarzanych z mleka koziego i owczego.
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	c.u.	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej (w sytuacji kiedy otrzymanych dopłat nie można przypisać do określonej działalności z powodu braku odpowiednio szczegółowych danych).
SE620	Pozostałe dopłaty	c.u.	Pozostałe dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa, w szczególności odnoszące się do produkcji leśnej, agroturystyki, programów rolnośrodowiskowych, zalesiania i pomocy strukturalnej. Ujmowane są w tej pozycji także granty i dopłaty do szkód oraz wyjątkowe dopłaty.
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	c.u.	Dopłaty rolnośrodowiskowe.
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (LFA)	c.u.	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach produkcji rolniczej (LFA).
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	c.u.	Dopłaty za dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów UE, do usług doradztwa rolniczego, dopłaty do poprawy jakości produktów rolniczych, do szkoleń, do zalesiania i do zachowania równowagi ekologicznej środowiska leśnego.
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	c.u.	Dopłaty do kosztów i nakładów poniesionych w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego z wyłączeniem dopłat do wynagrodzeń, czynszów, podatków i odsetek.
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	c.u.	Dopłaty do wynagrodzeń, czynszów i odsetek.
SE630	Płatności "decoupled"	c.u.	Jednolite płatności obszarowe oraz dodatkowe płatności. [SE631 + SE632 + SE640]
SE631	Jednolita płatność na gospodarstwo	c.u.	Tylko dla starych krajów członkowskich.
SE632	Jednolita płatność obszarowa	c.u.	Tylko dla nowych krajów członkowskich (bez Malty i Słowenii).
SE640	Dodatkowe wsparcie	c.u.	Dodatkowa kwota pomocy wynikające z modulacji płatności bezpośrednich.

Tabela 2.1-6 Salda dopłat i podatków

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	c.u.	Dopłaty i podatki mające związek z działalnością operacyjną w roku obrachunkowym. Saldo dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej obejmuje dopłaty i saldo VAT z działalności operacyjnej pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego. [SE605 + SE395 - SE390]
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	c.u.	Dopłaty do działalności operacyjnej (bez dopłat do inwestycji). Dopłaty do odsetek i płatności za zaprzestanie działalności rolniczej nie są ujmowane. Ewidencja danych rachunkowych odbywa się na podstawie przyznanych dopłat a nie uzyskanych płatności. Ma to na celu uzyskanie spójnego wyniku dla określonego roku obrachunkowego, biorąc pod uwagę produkcję, koszty i dopłaty. [SE610 + SE615 + SE620 + SE625 + SE626 + SE630]
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	c.u.	Podstawową zasadą, odnoszącą się do wszystkich zapisów jest ewidencja danych według wartości netto (bez VAT). Zasada ta nie stwarza kłopotu w przypadku gdy rolnik jest podatnikiem VAT na zasadach ogólnych. W przypadku gdy obowiązuje system rolniczy, różne kwoty VAT powinny być ewidencjonowane w taki sposób, aby przy obliczaniu wyników, wszelkie korzyści z uczestnictwa w krajowym systemie VAT dla rolnictwa mogły zostać uwzględnione. Saldo VAT dla działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oblicza się po odjęciu od kwoty VAT należnego od sprzedaży zwrotu ryczałtowej kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach).
SE390	Podatki	c.u.	Podatki i inne opłaty gospodarstwa rolnego (bez VAT gospodarstwa rolnego i podatków osobistych rolnika), a także podatki i inne opłaty od ziemi i budynków. Dopłaty do podatków nie są ujmowane.
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	c.u.	Dopłaty i podatki niemające związku z działalnością operacyjną gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Saldo to oblicza się poprzez odjęcie od kwoty dopłat do działalności inwestycyjnej i rekompensat za rezygnację z produkcji mleka kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach mających związek z działalnością inwestycyjną). [SE406 + SE407 - SE408]
SE406	Dopłaty do inwestycji	c.u.	Dopłaty do inwestycji.
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	c.u.	Rekompensata może być wypłacana w postaci kwoty ryczałtowej lub rozłożona na okres kilku lat.
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	c.u.	Podatek VAT zapłacony od inwestycji.

Tabela 2.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE131	Produkcja ogółem	c.u.	Suma wartości produkcji: roślinnej, zwierzęcej i pozostałej. Obejmuje: sprzedaż, przekazania do gospodarstwa domowego, zużycie na potrzeby gospodarstwa rolnego, różnicę stanu zapasów, różnicę wartości zwierząt wywołaną zmianą cen a pomniejszona jest o zakup zwierząt. [SE135 + SE206 + SE256]
SE275	Zużycie pośrednie	c.u.	Obejmuje koszty bezpośrednie (z uwzględnieniem produktów wytworzonych w gospodarstwie rolnym) oraz koszty ogólnogospodarcze towarzyszące działalności operacyjnej w roku obrachunkowym. [SE281 + SE336]
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	c.u.	Dopłaty i podatki mające związek z działalnością operacyjną w roku obrachunkowym. Saldo dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej obejmuje dopłaty i saldo VAT z działalności operacyjnej pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego. [SE605 + SE395 - SE390]
SE410	Wartość dodana brutto	c.u.	Obejmuje produkcję ogółem pomniejszoną o zużycie pośrednie, a następnie skorygowaną o saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej. [SE131 - SE275 + SE600]
SE360	Amortyzacja	c.u.	Amortyzacja środków trwałych własnych wycenionych według wartości odtworzeniowej. W rachunku wyników pozycja amortyzacji środków trwałych odnosi się do całego roku obrachunkowego. Kwota amortyzacji jest ustalana na podstawie wartości odtworzeniowej. Amortyzacja dotyczy: plantacji wieloletnich, budynków i wyposażenia trwałego, urządzeń melioracyjnych, maszyn i narzędzi. Nie oblicza się amortyzacji w przypadku ziemi, lasów, kwot i limitów produkcyjnych oraz aktywów obrotowych.
SE415	Wartość dodana netto	c.u.	Opłata za zaangażowanie czynników wytwórczych do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, bez względu na ich status własnościowy (obce lub własne). Ten parametr jest odpowiedni do porównań gospodarstw posiadających różną strukturę własnościową zaangażowanych czynników wytwórczych. Oblicza się go przez odjęcie amortyzacji od wartości dodanej brutto.
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	c.u.	Koszty zaangażowania obcych czynników wytwórczych (pracy, ziemi i kapitału) w procesie produkcyjnym. Do tych kosztów zaliczają się: wynagrodzenia za pracę, czynsze i odsetki. [SE370 + SE375 + SE380]
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	c.u.	Dopłaty i podatki niemające związku z działalnością operacyjną gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Saldo to oblicza się poprzez odjęcie od kwoty dopłat do działalności inwestycyjnej i rekompensat za rezygnację z produkcji mleka kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach mających związek z działalnością inwestycyjną). [SE406 + SE407 - SE408]

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	c.u.	Opłata za zaangażowanie własnych czynników wytwórczych (w przypadku gospodarstw posiadających osobowość prawną tylko ziemi i kapitału) do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz opłata za ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym. Dochód ten oblicza się przez odjęcie salda dopłat i podatków dotyczących inwestycji oraz kosztu czynników zewnętrznych od wartości dodanej netto. [SE415 – SE365 + SE405]

Tabela 2.1-8 Dochód na osobę

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	c.u./ AWU	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną (jednostkę przeliczeniową pracy). [SE415/SE010]
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	c.u./ FWU	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (jednostkę przeliczeniową pracy rodziny). Obliczona tylko dla gospodarstw rolnych, w których występują nakłady pracy własnej (SE015>0). [SE420/SE015]

Tabela 2.1-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE436	Aktywa ogółem	c.u.	Obejmuje tylko aktywa stanowiące własność rolnika. Aktywa ogółem obejmują aktywa trwałe i aktywa obrotowe. [SE441 + SE465]
SE441	Aktywa trwałe	c.u.	Aktywa trwałe obejmują ziemię rolniczą, budynki gospodarstwa rolnego, nasadzenia leśne oraz maszyny i urządzenia, a także zwierzęta stada podstawowego. [SE446 + SE450 + SE455 + SE460]
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	c.u.	Obejmuje ziemię rolniczą, urządzenia melioracyjne, uprawy trwałe, kwoty i inne przypisane prawa (włącznie z kosztami nabycia) oraz lasy. Kwoty produkcyjne (i inne przypisane prawa) uzyskane bezpłatnie nie są wyceniane w bilansie (ewidencjonowana jest tylko ich sprzedaż).
SE450	Budynki	c.u.	Budynki i ich trwałe wyposażenie należące do rolnika.
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	c.u.	Maszyny, ciągniki, samochody osobowe i ciężarówki, sprzęt nawadniający (bez narzędzi o małej wartości bądź o okresie użytkowania nieprzekraczającym jednego roku).
SE460	Stado podstawowe (płeć żeńska)	c.u.	Tu uwzględnia się: jałówki cielne, krowy mleczne, inne krowy w okresie rozrodu, matki kozie i owcze oraz lochy.
SE465	Aktywa obrotowe	c.u.	Aktywa obrotowe obejmują zwierzęta stada obrotowego oraz kapitał obrotowy (zapasy produktów rolnych i pozostałe aktywa obrotowe). [SE470 + SE475 + SE480]
SE470	Stado obrotowe	c.u.	Tu uwzględnia się wartość wszystkich zwierząt produkcyjnych (poza zwierzętami stada podstawowego).
SE475	Zapasy produktów rolniczych	c.u.	Tu ujmie się wartość wszystkich produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – bez plantacji nieowocujących.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	c.u.	Ujmowane są w tej pozycji: wartość upraw na pniu, udziały gospodarstwa rolnego w jednostkach rolniczych, należności krótkoterminowe, gotówka w kasie i na rachunku bankowym (kwota niezbędna do bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolnego).
SE485	Zobowiązania ogółem	c.u.	Obejmują wartość wszystkich pozostających do spłaty zobowiązań długo- i krótkoterminowych. [SE490 + SE495]
SE490	Kredyty długoterminowe	c.u.	Ujmowane są tu kredyty zaciągnięte na okres dłuższy niż jeden rok.
SE495	Kredyty krótkoterminowe	c.u.	Ujmowane są tu kredyty zaciągnięte na okres krótszy niż jeden rok oraz inne zobowiązania finansowe.
SE501	Kapitał własny	c.u.	Odzwierciedla wartość aktywów ogółem pomniejszoną o wartość zobowiązań ogółem. [SE436 - SE485]

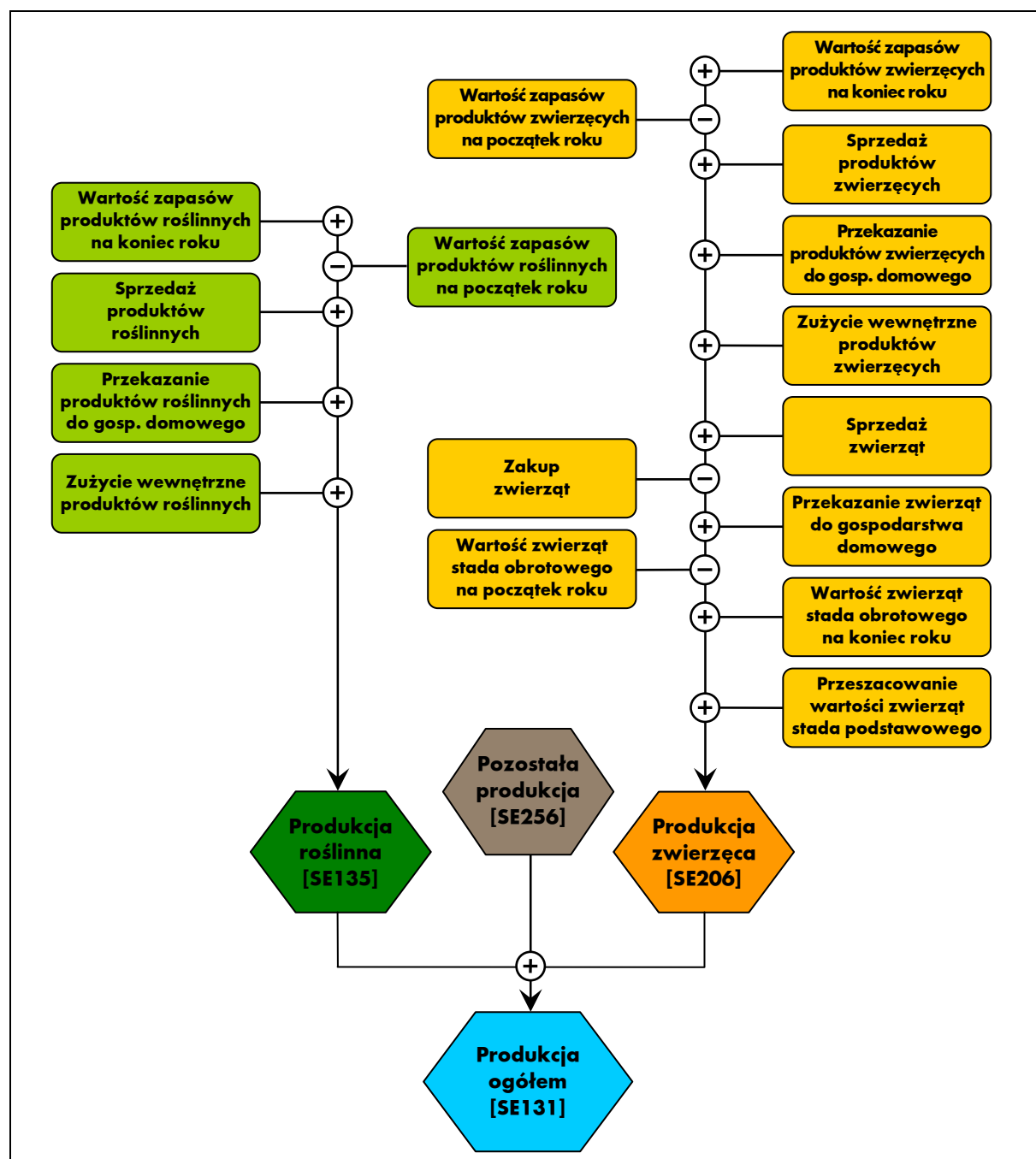
Tabela 2.1-10 Wskaźniki finansowe

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	c.u.	Odzwierciedla wartość kapitału własnego na koniec roku obrachunkowego pomniejszoną o wartość kapitału własnego na początek roku obrachunkowego. [SE501 - SE501P]
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	c.u.	Odzwierciedla średnią arytmetyczną wartość kapitału gospodarstwa rolnego [(stan na początek roku + stan na koniec roku obrachunkowego)/2]. Na wartość kapitału gospodarstwa rolnego składa się wartość: zwierząt, upraw trwałych, urządzeń melioracyjnych, budynków, maszyn i urządzeń oraz kapitału obrotowego. Nie są ujmowane kwoty i inne prawa, które nie mogą być oddzielane od wartości ziemi. Parametr ten obliczany jest tylko w sytuacji, gdy wartość ziemi jest rejestrowana oddzielnie od wartości budynków.
SE516	Inwestycje brutto	c.u.	Inwestycje brutto to wartość zakupionych i wytworzonych środków trwałych pomniejszona o wartość sprzedanych oraz przekazanych nieodpłatnie środków trwałych w roku obrachunkowym + różnica wartości stada podstawowego.
SE521	Inwestycje netto	c.u.	Inwestycje brutto pomniejszone o obliczoną dla roku obrachunkowego wartość amortyzacji. [SE516 - SE360]
SE526	Przepływ pieniężny (1)	c.u.	Ukazuje zdolność gospodarstwa rolnego do samofinansowania swojej działalności i tworzenia oszczędności w ramach działalności operacyjnej. Przepływ pieniężny (1) obliczany jest w następujący sposób: sprzedaż produktów + inne przychody + sprzedaż zwierząt - koszty zakupu zwierząt + saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej + saldo dopłat i podatków dotyczących inwestycji.
SE530	Przepływ pieniężny (2)	c.u.	Ukazuje zdolność gospodarstwa rolnego do samofinansowania swojej działalności i tworzenia oszczędności. Przepływ pieniężny (2) obliczany jest w następujący sposób: Przepływ pieniężny (1) + sprzedaż środków trwałych - zakupy i inwestycje w środkach trwałych + stan zobowiązań na koniec roku - stan zobowiązań na początek roku.

2.2. Schematy obliczania kategorii ekonomicznych

W tym rozdziale zamieszczone są schematy obliczania podstawowych kategorii ekonomicznych zawartych w „Wynikach Standardowych FADN”. Schematy opracowano na podstawie materiałów zamieszczonych na stronie internetowej pod adresem: http://ec.europa.eu/agriculture/rca/index_en.cfm [8].

Schemat 2 - 2-1 Sposób rachunku wartości produkcji ogółem

Schemat 2 - 2-1 ilustruje sposób obliczenia wartości produkcji ogółem uzyskanej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Składa się na nią wartość produkcji roślinnej, wartość produkcji zwierzęcej i wartość pozostałej produkcji.

W rachunku produkcji uwzględniana jest sprzedaż produktów, różnica stanu zapasów, zużycie wewnętrzne i przekazanie do gospodarstwa domowego. Dzięki takiemu podejściu uzyskuje się pełne odzwierciedlenie obrotu produktami gotowymi – transakcje rynkowe, przekazania nieodpłatne oraz transfery produktów w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Wartość zużycia wewnętrznego produktów potencjalnie towarowych jest obojętna dla poziomu określonych nadwyżek ekonomicznych, gdyż znajduje się ona po obu stronach rachunku (produkcyjnej i kosztowej).

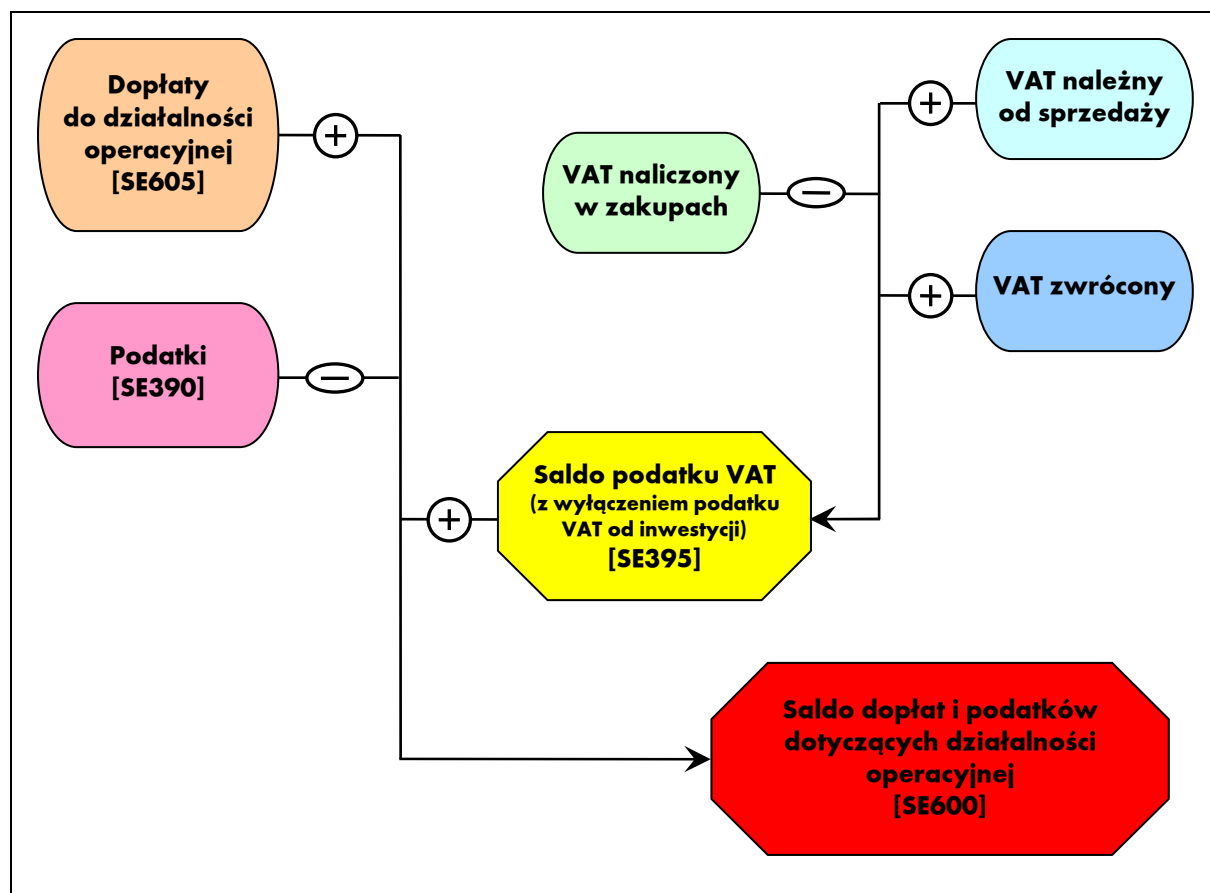
Schemat 2 - 2-2 Sposób obliczania różnicy wartości zwierząt stada podstawowego

$\text{REGIDX}_n = \frac{\text{Wk}_n}{\text{Lk}_n} \div \frac{\text{Wp}_n}{\text{Lp}_n}$	gdzie: REGIDX - index cen; Wk - wartość na koniec roku obrachunkowego; n - grupa zwierząt; Lk - liczba zwierząt na koniec roku obrachunkowego; Wp - wartość na początek roku obrachunkowego; Lp - liczba zwierząt na początek roku obrachunkowego; LVVAL - różnica wartości zwierząt.
$\text{LVVAL}_n = \left(\frac{\text{WK}_n}{\text{REGIDX}_n} - \text{Wp}_n \right) \times \frac{(1 + \text{REGIDX}_n)}{2}$	

W rachunku wartości produkcji zwierzęcej uwzględniona jest różnica wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego. Różnica wartości zwierząt stada podstawowego spowodowana jest zmianą cen w roku obrachunkowym oraz zmianą liczby zwierząt. Wartość przeszacowania zwierząt stada podstawowego została wyodrębniona jako zmienna SE211. Umożliwia to uznaniowe pominięcie tego składnika w rachunku wartości produkcji i następnie określonych nadwyżek ekonomicznych. Ponadto w rachunku wartości produkcji zwierzęcej odejmowana jest wartość zakupionych zwierząt, dzięki czemu rachunek wyników obrazuje zrealizowaną produkcję własną. Z tego też powodu wartość zakupionych zwierząt nie znajduje się w strukturze kosztów gospodarstwa rolnego.

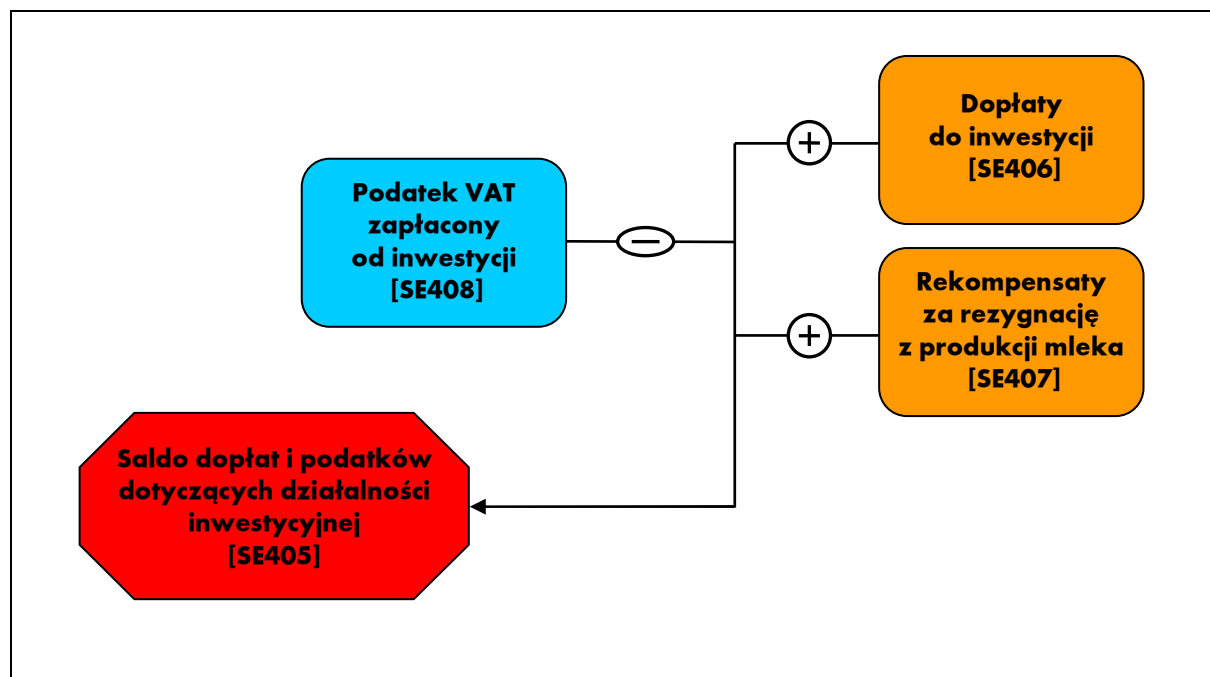
W przypadku stada obrotowego różnica wartości zwierząt obliczana jest jako różnica pomiędzy stanem końcowym a stanem początkowym.

Schemat 2 - 2-3 Sposób obliczania salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej

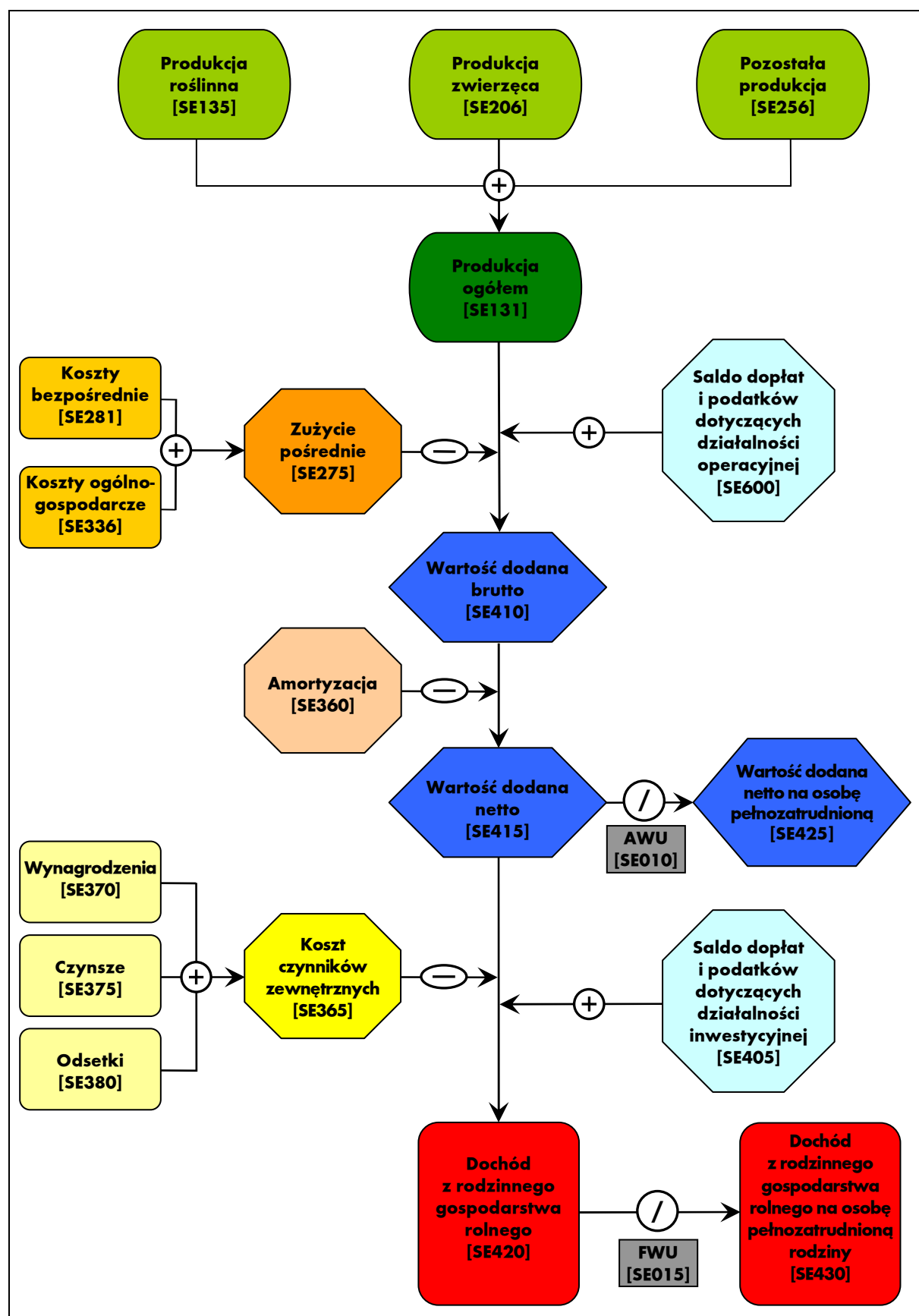
Podatki należne z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego i prowadzonej działalności rolniczej pominięte są w grupie kosztów (patrz: Tabela 2.1-4 - pozycja zużycie pośrednie). Podatki te są uwzględnione w rachunku salda rozliczeń z budżetami (patrz: Tabela 2.1-6 oraz Schemat 2 - 2-3). Dzięki takiemu grupowaniu możliwe jest określenie poziomu transferów wartości dodanej pomiędzy gospodarstwem rolnym, a innymi sektorami gospodarki narodowej. Wartość ujemna zmiennej SE600 oznacza transfer środków pieniężnych poza gospodarstwo rolne.

Schemat 2 - 2-4 Sposób obliczania salda dopłat i podatków dotyczących działalności inwestycyjnej

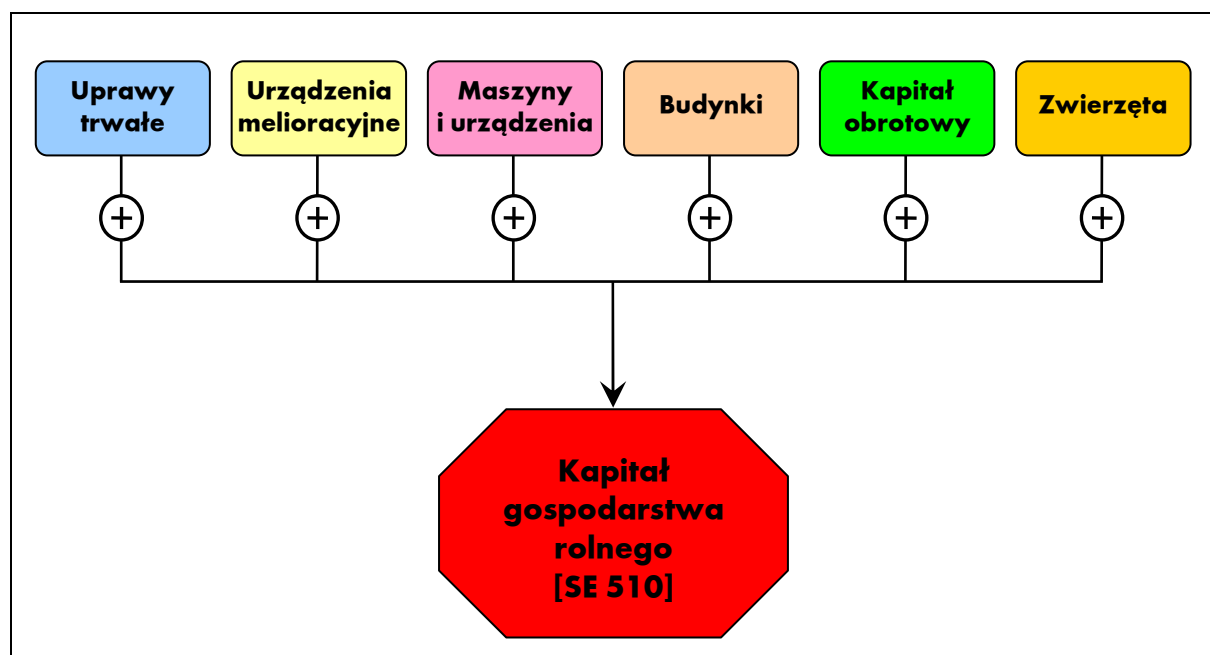
Saldo to wpływa na wielkość zrealizowanego dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Dodatnia wartość tego salda wskazuje na wsparcie przez budżet działalności inwestycyjnej gospodarstwa rolnego.

Schemat 2 - 2-5 Sposób obliczania dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego

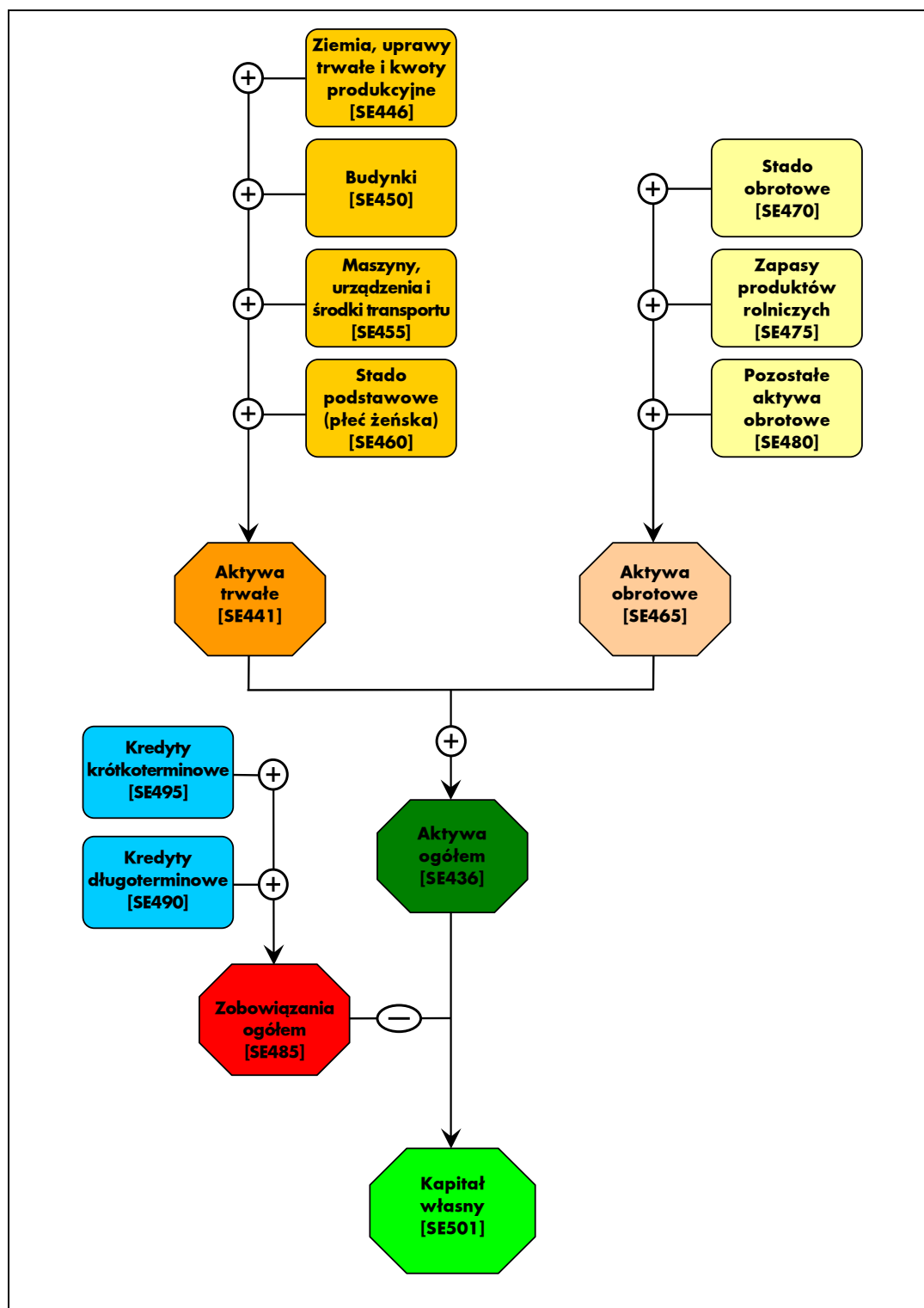
Schemat 2 - 2-5 przedstawia sposób obliczenia poszczególnych kategorii nadwyżek ekonomicznych. Pierwszą nadwyżką ekonomiczną jest wartość dodana brutto gospodarstwa rolnego. Oblicza się ją poprzez odjęcie zużycia pośredniego od produkcji ogółem i dodanie salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej. Dopłaty zwiększają wartość dodaną brutto, a podatki (nie były one uwzględnione w zużyciu pośrednim) powodują jej zmniejszenie. Po odjęciu amortyzacji od wartości dodanej brutto uzyskuje się wartość dodaną netto gospodarstwa rolnego. W kolejnym etapie odejmuje się od wartości dodanej netto koszt czynników zewnętrznych oraz dodaje saldo dopłat i podatku VAT dotyczących inwestycji. W ten sposób uzyskuje się podstawową nadwyżkę ekonomiczną uzyskiwaną w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, określaną pojęciem dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Dochód ten stanowi opłatę za własne czynniki wytwórcze (praca, ziemia i kapitał) zaangażowane do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym.

Schemat 2 - 2-6 Sposób obliczania kapitału gospodarstwa rolnego

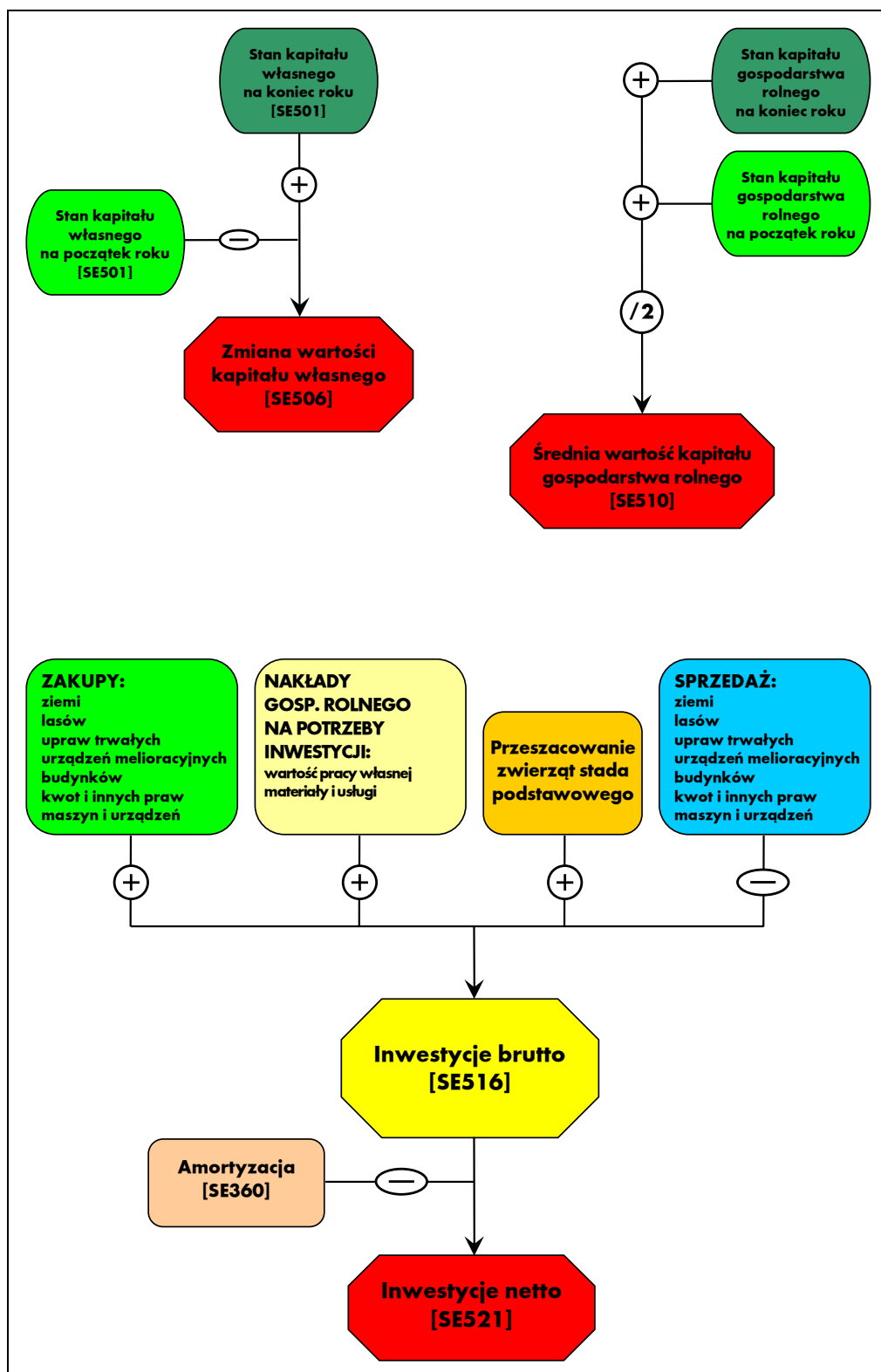
Schemat 2 - 2-6 ilustruje sposób obliczania kapitału gospodarstwa rolnego według ustaleń metodycznych FADN. Do kapitału gospodarstwa rolnego nie wlicza się wartości ziemi oraz przypisanych do niej kwot produkcyjnych i innych praw.

Schemat 2 - 2-7 Sposób prezentacji bilansu finansowego gospodarstwa rolnego

Bilans finansowy gospodarstwa rolnego prezentowany jest w formie syntetycznej. Po stronie aktywów wyróżniono dwie grupy aktywów: aktywa trwałe składające się z 4 grup i aktywa obrotowe – składające się z 3 grup. Kapitał własny obliczany jest jako różnica pomiędzy wartością aktywów ogółem i zobowiązań ogółem.

Schemat 2 - 2-8 Sposób obliczania wybranych wskaźników bilansowych i finansowych

Na schemacie zaprezentowany jest sposób obliczania czterech wskaźników: dwóch bilansowych – zmiany wartości kapitału własnego i średniej wartości kapitału gospodarstwa rolnego oraz dwóch finansowych: inwestycji brutto i inwestycji netto.

3. Uwagi do Wyników Standardowych FADN

3.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce

Na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego'2002 (PSR'2002) oraz Badań Użytkowania Gruntów, Powierzchni Zasiewów, Pogłowia Zwierząt Gospodarskich oraz Charakterystyki Gospodarstwa Rolnego (R-CzSR'2005) określono liczbę gospodarstw, które posiadały wielkość ekonomiczną większą, bądź równą 2 ESU (753 253 gospodarstwa)[6]. Wielkość ta jest minimalną wielkością ekonomiczną gospodarstw włączonych do pola obserwacji Polskiego FADN.

Gospodarstwa rolne zostały sklasyfikowane według zasad w pełni zharmonizowanych z przepisami UE ustalającymi tzw. Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych.

W klasyfikacji gospodarstw rolnych zostały użyte (obowiązujące od 2007 roku) parametry standardowych nadwyżek bezpośrednich SGM „2002”. Parametry te zostały obliczone w IERiGŻ-PIB przy udziale ekspertów z IUNG, SGGW oraz z innych instytucji. Obliczono zestawy parametrów SGM dla czterech wydzielonych w Polsce regionów FADN o numerach: 785, 790, 795, 800 [15].

Mapa 3-1 Podział Polski na regiony FADN

Źródło: Rozporządzenie Komisji nr 1265/2008 z 16 grudnia 2008 r. zmieniające Rozporządzenie nr 1859/82 dotyczące wyboru gospodarstw przekazujących dane do celów określania dochodów gospodarstw rolnych [4].

Algorytm do przeprowadzenia klasyfikacji gospodarstw rolnych według zasad Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych został opracowany w IERiGŻ-PIB na podstawie odpowiednich wytycznych Unii Europejskiej – Decyzja Komisji EEC/85/377 z dnia 7 czerwca 1985 r. ustanawiająca Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych (Dz. U. L 220, 17.08.1985) [2], [7].

3.2. Zbiór indywidualnych gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w ramach Polskiego FADN

W zbiorze znajduje się 12 305 indywidualnych gospodarstw rolnych. Zbiór tych gospodarstw, z powodu wyłączenia jednostek z osobowością prawną, nie stanowi statystycznie reprezentatywnej próby dla pola obserwacji Polskiego FADN (patrz: Tabela 3.2-1).

Tabela 3.2-1 Rozkład badanych⁸ indywidualnych gospodarstw rolnych według typów rolniczych i klas wielkości ekonomicznej

		Klasy według ES6						RAZEM
		Bardzo małe (< 4 ESU)	Małe (4 =< 8 ESU)	Średnio – małe (8 =< 16 ESU)	Średnio – duże (16 =< 40 ESU)	Duże (40 =< 100 ESU)	Bardzo duże (≥ 100 ESU)	
Typy według TF8	Uprawy polowe (AB)	436	780	906	780	213	37	3 152
	Uprawy ogrodnicze (C)	8	45	87	171	102	33	446
	Uprawy trwałe (E)	43	134	187	95	34	1	494
	Krowy mleczne (F)	30	155	415	269	21	0	890
	Zwierz. żyw. w sys. wypas. (G)	51	163	470	748	199	16	1 647
	Zwierz. ziarnożerne (H)	37	120	243	557	405	87	1 449
	Mieszane (I)	483	1 065	1 202	1 189	261	27	4 227
RAZEM		1 088	2 462	3 510	3 809	1 235	201	12 305

Do zamieszczenia wyników gospodarstw pogrupowanych według kryterium zasobów ziemi, skłoniło nas duże zainteresowanie krajowych użytkowników, przyzwyczajonych do tego rodzaju statystyki powszechnie stosowanej w Polsce (m. in. w GUS).

Tabela 3.2-2 Rozkład badanych indywidualnych gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych (UR)

Wyszczególnienie	Powierzchnia użytków rolnych w ha	Liczba gospodarstw w próbie
bardzo małe (AXS)	UR ≤ 5	598
małe (AS)	5 < UR ≤ 10	1 621
średnio - małe (AMS)	10 < UR ≤ 20	3 616
średnio - duże (AML)	20 < UR ≤ 30	2 282
duże (AL)	30 < UR ≤ 50	2 183
bardzo duże (AXL)	UR > 50	2 005
RAZEM		12 305

⁸ Dane z tych gospodarstw posłużyły do wykonania opracowania.

4. Wyniki standardowe FADN z próby indywidualnych gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w 2008 r.

Przedstawione wyniki są średnimi arytmetycznymi dla określonej grupy gospodarstw rolnych.

W przypadku zmiennej: dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (SE430) zaprezentowano wyniki tylko z gospodarstw rolnych, w których występują nakłady pracy własnej (SE015) (patrz: Tabela 4.1-8, Tabela 4.2-8 oraz Tabela 4.3-8).

4.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)

Tabela 4.1-1 Próba gospodarstw według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		12 305	3 152	446	494	890	1 647	1 449	4 227
SYS04	Kurs wymiany jedn. monetarnego kraju członkowskiego na euro		3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121

Tabela 4.1-2 Wybrane informacje o produkcji według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)				
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	21,1	17,2	39,0	14,7	14,8	23,5	41,0	16,5
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	2,093	2,042	4,434	3,150	1,914	2,049	2,034	1,835
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	4 604	4 492	9 756	6 930	4 211	4 508	4 474	4 036
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	1,704	1,579	1,770	1,563	1,848	1,898	1,703	1,703
SE016	Czas pracy własnej	godz.	3 750	3 473	3 894	3 439	4 065	4 175	3 747	3 746
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	0,388	0,463	2,664	1,587	0,067	0,151	0,331	0,132
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	854	1 019	5 862	3 491	147	333	727	291
SE025	Powierzchnia użytkowanych użytków rolnych	ha	33,8	51,6	5,8	14,5	25,1	33,1	30,0	29,1
SE030	Powierzchnia dodzielanych użytków rolnych	ha	10,8	19,0	0,5	2,5	6,8	10,6	7,5	8,8
SE035	Zboża	ha	20,83	34,57	2,98	2,19	9,31	11,78	25,15	19,11
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	5,14	12,38	0,37	0,37	0,67	1,09	3,12	4,01
SE042	Uprawy energetyczne	ha	0,03	0,07	0,00	0,00	0,01	0,01	0,02	0,03
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,49	1,38	1,03	0,34	0,03	0,03	0,12	0,18
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	0,57	0,34	0,39	10,81	0,01	0,01	0,03	0,09
SE055	Sady	ha	0,56	0,34	0,39	10,56	0,01	0,01	0,03	0,09
SE060	Gaje diwne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,01	0,01	0,00	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00
SE071	Uprawy pastewne	ha	6,49	2,43	0,62	0,64	14,98	20,11	1,35	5,48
SE072	Odłogi	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE073	Ugory	ha	0,25	0,45	0,40	0,20	0,07	0,07	0,20	0,23
SE075	Lasy	ha	1,05	0,85	0,39	0,84	1,36	1,69	1,05	0,99
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	26,2	4,8	0,5	0,3	26,3	36,5	86,5	23,1
SE085	Krowy mleczne	LU	5,83	0,57	0,18	0,05	19,11	21,17	0,33	4,14
SE090	Pozostałe bydło	LU	4,43	1,39	0,09	0,08	6,67	13,96	1,05	4,64
SE095	Owce i kozy	LU	0,08	0,10	0,00	0,00	0,00	0,14	0,07	0,08
SE100	Trzoda chlewna	LU	13,26	2,14	0,19	0,09	0,45	1,03	68,93	12,86
SE105	Drób	LU	2,40	0,42	0,01	0,09	0,01	0,05	16,04	1,15
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	55,4	56,4	45,0	45,7	50,0	50,3	57,7	53,6
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	70,3	71,2	62,5	80,1	63,7	68,1	65,7	68,9
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	1,71	1,33	1,33	0,97	1,71	1,76	1,59	1,71
SE125	Wydajność mleczna krow	kg/krowę	5 121	3 521	2 879	2 721	4 998	5 627	3 980	4 439

Tabela 4.1-3 Wartość produkcji według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)				
SE131	Produkcja ogółem	zł	195 005	181 342	427 527	151 417	139 582	189 427	387 461	133 622
SE135	Produkcja roślinna	zł	98 076	163 741	425 500	148 399	24 320	32 833	68 458	59 787
SE140	Zboża	zł	42 241	78 465	5 046	3 871	15 201	20 050	51 045	34 961
SE145	Rośliny białkowe	zł	467	854	106	19	81	197	482	450
SE146	Uprawy energetyczne	zł	96	189	0	0	11	23	50	109
SE150	Ziemniaki	zł	6 371	13 449	880	278	2 298	2 175	2 890	6 070
SE155	Buraki cukrowe	zł	3 831	7 802	47	116	744	1 412	2 840	3 635
SE160	Rośliny oleiste	zł	12 163	32 070	557	668	603	1 300	8 122	7 939
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	699	1 800	0	637	60	97	291	468
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	21 692	20 324	412 697	7 808	543	354	1 229	2 861
SE175	Owoce	zł	5 814	3 011	3 106	118 060	56	48	227	446
SE180	Owoce cytrusowe	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE195	Uprawy pastewne	zł	2 086	882	175	244	4 270	6 410	377	1 843
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	2 616	4 894	2 886	16 699	452	766	907	1 005
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	94 351	14 143	1 243	1 259	114 234	154 165	316 034	71 381
SE211	Różnica wartości zwierząt stada podstawowego	zł	1 561	-138	27	-147	1 382	2 685	10 055	-121
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	30 456	1 849	396	117	96 675	125 670	1 204	17 491
SE220	Wołowina i cielęcina	zł	7 973	2 597	262	83	14 762	22 658	2 037	8 600
SE225	Wieprzowina	zł	39 420	6 027	478	205	1 129	2 631	210 278	36 839
SE230	Owce i kozy	zł	76	86	0	0	0	118	83	83
SE235	Mięso drobiowe	zł	11 425	2 620	-2	-11	4	633	76 207	4 935
SE240	Jaja	zł	3 321	240	39	600	22	33	23 035	1 502
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	30	20	2	0	0	99	8	31
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	1 650	702	67	265	1 642	2 322	3 181	1 900
SE256	Pozostała produkcja	zł	2 577	3 458	784	1 759	1 028	2 429	2 969	2 455
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	1 697	1 297	662	736	1 421	1 646	2 109	2 152
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	23 713	10 882	1 370	878	19 723	25 130	52 690	28 662

Tabela 4.1-4 Koszty według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)				
SE270	Koszty ogółem	zł	163 508	155 828	344 240	122 009	102 669	144 994	329 711	118 064
SE275	Zużycie pośrednie	zł	125 514	111 864	238 232	52 985	78 731	110 647	287 076	92 537
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	92 379	74 197	121 851	29 689	54 399	78 878	250 790	69 109
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	7 931	13 131	33 460	2 448	3 032	4 425	5 537	5 220
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	2 215	3 442	368	613	1 240	1 442	1 970	2 273
SE295	Nawozy	zł	18 202	32 843	26 719	8 232	8 885	12 675	14 681	12 873
SE300	Środki ochrony roślin	zł	7 857	15 356	8 301	14 205	2 122	3 189	6 015	5 135
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	3 095	1 980	52 387	3 904	1 177	1 677	319	540
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	13 719	3 156	427	183	32 897	46 787	2 603	11 468
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	8 115	2 620	394	115	17 867	22 398	1 749	8 527
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	37 922	7 230	500	595	911	2 655	210 408	31 527
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych, wytworzone w gosp. rol.	zł	13 163	4 089	384	134	615	1 283	48 945	17 807
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	3 649	492	51	120	5 376	7 469	11 225	2 346
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	3	9	6	1	0	2	0	2
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	33 135	37 667	116 381	23 296	24 332	31 769	36 286	23 428
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	8 611	9 874	9 803	6 100	7 927	10 107	10 485	6 756
SE345	Energia	zł	17 593	19 594	93 836	11 375	10 439	14 435	18 334	11 265
SE350	Usługi	zł	3 073	3 918	5 076	1 407	2 983	3 450	2 614	2 455
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	3 859	4 281	7 667	4 413	2 983	3 777	4 853	2 952
SE360	Amortyzacja	zł	26 610	29 087	52 892	41 978	20 270	26 930	30 810	19 966
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	11 383	14 878	53 117	27 045	3 669	7 418	11 824	5 562
SE370	Wynagrodzenia	zł	6 567	7 598	45 708	24 613	983	2 576	6 355	2 362
SE375	Czynsze	zł	2 253	4 127	319	549	1 117	2 049	1 689	1 771
SE380	Odsetki	zł	2 564	3 154	7 090	1 883	1 569	2 793	3 780	1 428

Tabela 4.1-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierz. żyw.	Zwierz.	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	w sys. wypas.	ziarnożerne	
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	30 143	45 772	3 855	9 823	21 672	28 855	26 413	27 202
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	436	1 180	6	118	61	39	67	325
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	8	23	0	0	1	0	3	4
SE612	Dopłaty za odłogowanie	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	429	1 157	6	118	61	39	64	320
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE620	Pozostałe dopłaty	zł	17 237	25 373	2 124	5 011	13 118	17 451	14 995	15 747
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	2 577	4 657	225	2 265	1 070	1 999	1 800	2 119
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (LFA)	zł	3 157	3 179	587	1 357	3 773	4 442	3 193	2 980
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	579	709	291	457	172	366	349	774
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	1 420	2 398	102	338	666	987	1 378	1 297
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE630	Płatności "decoupled"	zł	11 050	16 820	1 623	4 355	7 827	10 379	9 973	9 832
SE631	Jednolita płatność na gospodarstwo	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	11 050	16 820	1 623	4 355	7 827	10 379	9 973	9 832
SE640	Dodatkowe wsparcie	zł	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 4.1-6 Salda dopłat i podatków według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)				
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	28 550	41 594	2 141	9 748	21 316	28 049	28 683	25 480
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	30 143	45 772	3 855	9 823	21 672	28 855	26 413	27 202
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	444	-299	-1 102	1 108	575	373	3 640	-12
SE390	Podatki	zł	2 037	3 880	611	1 183	931	1 178	1 370	1 710
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	-458	-1 328	-407	-2 370	-596	-12	351	-13
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	1 748	1 436	1 079	1 136	2 066	2 523	2 718	1 422
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	7	10	0	0	0	17	0	6
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	2 213	2 774	1 486	3 505	2 662	2 552	2 367	1 441

Tabela 4.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)				
SE131	Produkcja ogółem	zł	195 005	181 342	427 527	151 417	139 582	189 427	387 461	133 622
SE275	Zużycie pośrednie	zł	125 514	111 864	238 232	52 985	78 731	110 647	287 076	92 537
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	28 550	41 594	2 141	9 748	21 316	28 049	28 683	25 480
SE410	Wartość dodana brutto	zł	98 041	111 072	191 436	108 180	82 167	106 830	129 068	66 565
SE360	Amortyzacja	zł	26 610	29 087	52 892	41 978	20 270	26 930	30 810	19 966
SE415	Wartość dodana netto	zł	71 430	81 985	138 544	66 202	61 898	79 900	98 258	46 599
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	11 383	14 878	53 117	27 045	3 669	7 418	11 824	5 562
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	-458	-1 328	-407	-2 370	-596	-12	351	-13
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	59 589	65 779	85 020	36 786	57 633	72 470	86 785	41 024

Tabela 4.1-8 Dochód na osobę według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)				
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/AWU	34 133	40 152	31 244	21 016	32 335	38 991	48 310	25 400
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/FWU	35 030	41 982	48 033	23 534	31 193	38 069	50 953	24 127

Tabela 4.1-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierz. żyw.	Zwierz.	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	w sys. wypas.	ziarnożerne	
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE436	Aktywa ogółem	zł	613 754	639 488	931 207	675 815	534 187	723 751	795 474	465 418
SE441	Aktywa trwałe	zł	508 136	516 203	840 871	569 235	465 752	623 820	636 694	379 652
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	116 187	155 284	33 042	223 561	97 996	124 728	102 190	88 557
SE450	Budynki	zł	210 448	149 308	636 800	200 449	174 976	239 688	345 505	161 999
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	159 429	208 366	170 524	145 014	137 895	185 508	171 867	113 560
SE460	Stado podstawowe (pleć żeńska)	zł	22 073	3 245	505	212	54 885	73 896	17 132	15 536
SE465	Aktywa obrotowe	zł	105 618	123 285	90 337	106 579	68 435	99 931	158 780	85 766
SE470	Stado obrotowe	zł	22 562	5 925	475	556	16 373	28 234	70 710	22 459
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	42 544	54 707	7 919	69 759	32 377	47 122	35 765	36 627
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	40 512	62 653	81 943	36 264	19 685	24 576	52 305	26 679
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	88 603	102 816	282 385	80 391	57 759	102 400	124 751	47 246
SE490	Kredyty długoterminowe	zł	66 550	74 167	226 174	60 961	44 530	81 620	92 781	34 455
SE495	Kredyty krótkoterminowe	zł	22 053	28 649	56 211	19 430	13 229	20 780	31 971	12 791
SE501	Kapitał własny	zł	525 151	536 672	648 822	595 424	476 428	621 352	670 723	418 172

Tabela 4.1-10 Wskaźniki finansowe według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierz. żyw.	Zwierz.	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	w sys. wypas.	ziarnożerne	
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	18 985	19 009	30 436	44 420	18 758	32 360	29 059	6 169
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	498 119	479 864	899 063	591 560	428 035	586 854	679 153	376 632
SE516	Inwestycje brutto	zł	31 118	41 476	36 993	38 664	27 487	41 835	34 383	17 362
SE521	Inwestycje netto	zł	4 507	12 389	-15 898	-3 315	7 217	14 905	3 574	-2 604
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	81 116	88 321	136 059	71 979	73 239	92 082	108 388	59 050
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	52 943	53 294	85 044	45 317	48 466	54 879	76 485	42 304

4.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej (ES6)

Tabela 4.2-1 Próba gospodarstw według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		12 305	1 088	2 462	3 510	3 809	1 235	201
SYS04	Kurs wymiany jedn. monetarnego kraju członkowskiego na euro		3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121

Tabela 4.2-2 Wybrane informacje o produkcji według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	21,1	3,1	5,9	11,7	24,7	57,2	178,2
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	2,093	1,350	1,650	1,910	2,197	2,923	7,650
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	4 604	2 969	3 630	4 202	4 833	6 431	16 835
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	1,704	1,274	1,518	1,711	1,849	1,962	1,860
SE016	Czas pracy własnej	godz.	3 750	2 802	3 340	3 765	4 069	4 317	4 095
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	0,388	0,076	0,132	0,198	0,348	0,961	5,790
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	854	167	290	437	765	2 114	12 739
SE025	Powierzchnia użytkowanych użytków rolnych	ha	33,8	8,5	13,5	23,2	41,6	78,0	183,2
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	10,8	1,2	2,5	6,0	13,2	30,5	82,1
SE035	Zboża	ha	20,83	5,21	8,09	13,68	25,49	49,89	119,18
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	5,14	0,72	1,39	2,83	6,20	14,00	40,80
SE042	Uprawy energetyczne	ha	0,03	0,00	0,01	0,02	0,03	0,10	0,22
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,49	0,26	0,37	0,44	0,55	0,68	1,50
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	0,57	0,23	0,42	0,62	0,55	1,04	1,25
SE055	Sady	ha	0,56	0,23	0,41	0,61	0,54	0,96	1,18
SE060	Gaje drzewne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,08	0,08
SE071	Uprawy pastwne	ha	6,49	1,92	3,05	5,51	8,57	11,75	18,81
SE072	Odłogi	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE073	Ugory	ha	0,25	0,15	0,20	0,14	0,25	0,61	1,37
SE075	Lasy	ha	1,05	0,83	0,87	0,97	1,14	1,35	2,46
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	26,2	3,5	7,0	14,5	30,5	69,9	237,5
SE085	Krowy mleczne	LU	5,83	0,85	1,88	4,80	8,70	10,95	13,36
SE090	Pozostałe bydło	LU	4,43	0,78	1,59	3,49	6,37	8,53	13,48
SE095	Owce i kozy	LU	0,08	0,10	0,06	0,09	0,07	0,11	0,07
SE100	Trzoda chlewna	LU	13,26	1,10	2,38	4,72	13,23	44,61	169,64
SE105	Drób	LU	2,40	0,54	0,83	1,23	1,99	5,58	40,46
SE110	Płn pszenicy	dt/ha	55,4	44,8	48,9	52,2	55,2	57,1	62,9
SE115	Płn kukurydzy	dt/ha	70,3	70,6	71,2	72,8	71,6	66,4	73,5
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	1,71	1,00	1,24	1,61	1,86	1,86	1,60
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę	5 121	3 200	3 742	4 366	5 210	6 184	6 429

Tabela 4.2-3 Wartość produkcji według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE131	Produkcja ogółem	zł	195 005	36 623	64 497	111 666	223 423	506 549	1 653 449
SE135	Produkcja roślinna	zł	98 076	21 221	35 853	57 501	108 765	249 711	850 575
SE140	Zboża	zł	42 241	8 555	13 979	24 873	51 432	109 356	287 542
SE145	Rośliny białkowe	zł	467	212	336	359	575	852	915
SE146	Uprawy energetyczne	zł	96	0	23	43	117	286	865
SE150	Ziemniaki	zł	6 371	2 180	3 889	5 383	7 287	11 672	26 772
SE155	Buraki cukrowe	zł	3 831	88	613	1 993	4 946	11 328	28 412
SE160	Rośliny oleiste	zł	12 163	866	1 823	5 125	14 316	38 106	122 682
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	699	277	435	969	630	265	5 449
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	21 692	5 298	7 752	8 514	17 226	60 491	357 553
SE175	Owoce	zł	5 814	2 236	4 881	7 096	6 464	5 886	1 448
SE180	Owoce cytrusowe	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE195	Uprawy pastewne	zł	2 086	566	841	1 691	3 141	3 461	4 043
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	2 616	942	1 282	1 456	2 629	8 008	14 895
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	94 351	14 217	27 339	52 507	111 734	251 236	786 308
SE211	Różnica wartości zwierząt stada podstawowego	zł	1 561	-454	-329	-97	1 145	7 829	33 963
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	30 456	2 398	6 196	19 959	46 063	74 644	95 548
SE220	Wołowina i cielęcina	zł	7 973	1 700	3 319	6 875	11 520	13 143	19 126
SE225	Wieprzowina	zł	39 420	3 314	6 948	13 576	38 137	134 147	526 177
SE230	Owce i kozy	zł	76	95	62	82	63	107	108
SE235	Mięso drobiowe	zł	11 425	5 133	9 514	9 123	12 368	17 496	53 909
SE240	Jaja	zł	3 321	246	303	1 401	1 567	9 296	87 027
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	30	45	39	31	30	1	7
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	1 650	1 286	959	1 459	1 987	2 403	4 406
SE256	Pozostała produkcja	zł	2 577	1 186	1 305	1 659	2 924	5 602	16 567
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	1 697	1 417	1 606	1 676	1 773	1 936	1 747
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	23 713	4 924	9 314	15 968	29 935	57 077	114 116

Tabela 4.2-4 Koszty według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE270	Koszty ogółem	zł	163 508	34 386	57 273	94 312	182 694	417 979	1 444 901
SE275	Zużycie pośrednie	zł	125 514	24 457	42 010	70 065	140 147	328 772	1 137 471
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	92 379	15 620	29 024	49 472	103 251	249 671	860 696
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	7 931	1 526	2 582	4 382	9 003	21 826	64 433
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	2 215	744	1 163	1 765	2 689	4 134	10 153
SE295	Nawozy	zł	18 202	2 761	5 043	10 236	22 025	48 082	146 010
SE300	Środki ochrony roślin	zł	7 857	1 243	2 348	4 386	9 330	21 091	62 535
SE305	Pozostałe koszty bezpśrednie produkcji roślinnej	zł	3 095	548	954	1 062	2 245	8 215	63 289
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	13 719	2 186	4 477	9 947	19 736	29 816	42 279
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	8 115	1 966	3 818	7 249	11 485	12 454	18 638
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	37 922	6 890	12 700	17 684	36 748	110 828	442 539
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych, wytworzone w gosp. rol.	zł	13 163	2 035	3 919	6 771	15 617	40 416	84 327
SE330	Pozostałe koszty bezpśrednie produkcji zwierzęcej	zł	3 649	465	918	1 771	4 159	9 811	39 610
SE331	Koszty bezpśrednie produkcji leśnej	zł	3	0	2	5	5	2	0
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	33 135	8 837	12 986	20 593	36 896	79 101	276 775
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	8 611	2 324	3 417	5 744	10 291	19 813	55 654
SE345	Energia	zł	17 593	3 590	5 897	9 884	19 122	45 053	173 564
SE350	Usługi	zł	3 073	1 483	1 899	2 357	3 108	5 905	20 498
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	3 859	1 440	1 773	2 608	4 376	8 330	27 059
SE360	Amortyzacja	zł	26 610	8 423	12 328	19 144	31 616	58 321	140 695
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	11 383	1 507	2 935	5 103	10 931	30 887	166 735
SE370	Wynagrodzenia	zł	6 567	1 115	2 016	2 890	5 367	16 320	118 838
SE375	Czynsze	zł	2 253	211	429	1 030	2 555	6 733	23 751
SE380	Odsetki	zł	2 564	180	491	1 183	3 009	7 833	24 146

Tabela 4.2-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	30 143	9 613	13 730	21 342	36 508	67 763	144 243
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	436	86	341	521	519	487	139
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	8	1	1	3	15	19	19
SE612	Dopłaty za odlogowanie	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	429	86	340	518	505	468	121
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE620	Pozostałe dopłaty	zł	17 237	6 515	8 454	12 304	20 619	37 962	77 590
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	2 577	860	1 361	1 895	2 647	6 231	14 887
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (LFA)	zł	3 157	1 053	1 634	2 633	4 026	6 151	7 472
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	579	2 148	1 200	249	165	220	294
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	1 420	185	426	803	1 823	4 111	6 866
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE630	Płatności "decoupled"	zł	11 050	2 826	4 509	7 714	13 546	25 203	59 648
SE631	Jednolita płatność na gospodarstwo	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	11 050	2 826	4 509	7 714	13 546	25 203	59 648
SE640	Dodatkowe wsparcie	zł	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 4.2-6 Salda dopłat i podatków według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	28 550	8 727	12 804	20 105	34 689	65 077	135 405
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	30 143	9 613	13 730	21 342	36 508	67 763	144 243
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	444	-270	-26	163	570	1 607	5 423
SE390	Podatki	zł	2 037	616	900	1 400	2 389	4 293	14 261
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	-458	-294	-217	-673	-599	21	-812
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	1 748	93	502	1 206	2 473	4 187	6 736
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	7	12	11	8	3	0	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	2 213	399	731	1 887	3 075	4 166	7 548

Tabela 4.2-7 Dochód na gospodarstwo rolne według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE131	Produkcja ogółem	zł	195 005	36 623	64 497	111 666	223 423	506 549	1 653 449
SE275	Żużycie pośrednie	zł	125 514	24 457	42 010	70 065	140 147	328 772	1 137 471
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	28 550	8 727	12 804	20 105	34 689	65 077	135 405
SE410	Wartość dodana brutto	zł	98 041	20 894	35 292	61 706	117 965	242 854	651 383
SE360	Amortyzacja	zł	26 610	8 423	12 328	19 144	31 616	58 321	140 695
SE415	Wartość dodana netto	zł	71 430	12 471	22 964	42 562	86 349	184 533	510 688
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	11 383	1 507	2 935	5 103	10 931	30 887	166 735
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	-458	-294	-217	-673	-599	21	-812
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	59 589	10 670	19 811	36 786	74 819	153 668	343 141

Tabela 4.2-8 Dochód na osobę według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/AWU	34 133	9 239	13 916	22 286	39 303	63 132	66 755
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/FWU	35 030	8 377	13 050	21 495	40 455	78 165	189 215

Tabela 4.2-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE436	Aktywa ogółem	zł	613 754	168 935	255 102	422 893	740 353	1 401 616	3 507 603
SE441	Aktywa trwałe	zł	508 136	145 005	214 684	353 776	614 018	1 151 831	2 802 177
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	116 187	36 757	55 340	86 762	141 877	241 397	549 106
SE450	Budynki	zł	210 448	74 833	98 505	146 720	236 695	471 287	1 328 472
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	159 429	30 811	54 968	104 654	204 400	389 333	826 848
SE460	Stado podstawowe (pleć żeńska)	zł	22 073	2 603	5 870	15 641	31 046	49 815	97 751
SE465	Aktywa obrotowe	zł	105 618	23 930	40 418	69 116	126 335	249 785	705 426
SE470	Stado obrotowe	zł	22 562	4 217	7 053	13 117	26 052	58 280	191 165
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	42 544	10 404	18 762	31 334	52 839	94 337	190 229
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	40 512	9 309	14 603	24 665	47 445	97 167	324 032
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	88 603	4 585	13 318	39 084	104 849	269 314	912 084
SE490	Kredyty długoterminowe	zł	66 550	3 007	8 884	28 157	78 754	204 859	706 242
SE495	Kredyty krótkoterminowe	zł	22 053	1 579	4 434	10 927	26 095	64 456	205 842
SE501	Kapitał własny	zł	525 151	164 349	241 784	383 809	635 504	1 132 302	2 595 518

Tabela 4.2-10 Wskaźniki finansowe według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	18 985	-2 423	2 221	8 658	24 247	51 695	219 822
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	498 119	138 528	207 274	342 511	594 913	1 146 963	2 903 462
SE516	Inwestycje brutto	zł	31 118	1 364	6 139	16 228	40 111	87 864	239 063
SE521	Inwestycje netto	zł	4 507	-7 058	-6 189	-2 916	8 495	29 543	98 368
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	81 116	18 358	30 430	52 830	99 722	199 826	453 613
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	52 943	15 805	23 785	37 680	65 626	125 499	191 514

4.3. Grupowanie gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych (UAA6)

Tabela 4.3-1 Próba gospodarstw według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		12 305	598	1 621	3 616	2 282	2 183	2 005
SYS04	Kurs wymiany jedn. monetarnej kraju członkowskiego na euro		3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121

Tabela 4.3-2 Wybrane informacje o produkcji według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	21,1	20,5	8,1	11,1	18,4	25,8	47,8
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	2,093	2,921	1,776	1,875	1,983	2,094	2,617
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	4 604	6 426	3 908	4 126	4 362	4 607	5 757
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	1,704	1,466	1,430	1,664	1,780	1,832	1,845
SE016	Czas pracy własnej	godz.	3 750	3 225	3 146	3 662	3 916	4 030	4 059
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	0,388	1,455	0,346	0,211	0,203	0,262	0,772
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	854	3 201	762	464	446	577	1 699
SE025	Powierzchnia użytkowanych użytków rolnych	ha	33,8	2,6	7,8	14,9	24,6	38,4	103,7
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	10,8	0,2	0,8	2,4	5,5	11,1	43,1
SE035	Zboża	ha	20,83	0,97	4,23	8,53	14,52	22,77	67,42
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	5,14	0,17	0,64	1,35	2,60	4,84	20,31
SE042	Uprawy energetyczne	ha	0,03	0,00	0,00	0,00	0,01	0,02	0,15
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,49	0,37	0,36	0,39	0,40	0,55	0,83
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	0,57	0,45	0,92	0,67	0,36	0,44	0,55
SE055	Sady	ha	0,56	0,44	0,90	0,65	0,36	0,43	0,54
SE060	Gaje drzewne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,01	0,01	0,03	0,01	0,01	0,00	0,01
SE071	Uprawy pastwne	ha	6,49	0,42	1,52	3,82	6,59	9,59	13,62
SE072	Odłogi	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE073	Ugory	ha	0,25	0,18	0,09	0,09	0,12	0,17	0,95
SE075	Lasy	ha	1,05	0,30	0,61	0,89	1,20	1,25	1,56
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	26,2	24,5	7,2	15,4	26,9	36,8	49,2
SE085	Krowy mleczne	LU	5,83	0,30	1,34	4,14	7,06	9,14	9,17
SE090	Pozostałe bydło	LU	4,43	0,17	1,00	2,80	5,06	6,87	8,07
SE095	Owce i kozy	LU	0,08	0,01	0,04	0,04	0,07	0,12	0,18
SE100	Trzoda chlewna	LU	13,26	1,50	3,41	7,18	13,56	18,97	29,17
SE105	Drób	LU	2,40	22,53	1,29	1,07	0,98	1,44	2,37
SE110	Płn pszenicy	dt/ha	55,4	39,5	44,7	48,8	52,4	55,1	57,2
SE115	Płn kukurydzy	dt/ha	70,3	67,8	62,1	70,0	72,5	74,0	69,8
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	1,71	2,11	1,80	1,91	1,90	1,75	1,43
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę	5 121	3 306	3 595	4 382	4 925	5 348	5 844

Tabela 4.3-3 Wartość produkcji według wielkości powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo male	Male	Srednio - male	Srednio - duze	Duże	Bardzo duze
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE131	Produkcja ogółem	zł	195 005	352 008	88 244	95 860	152 826	217 162	437 182
SE135	Produkcja roślinna	zł	98 076	185 447	62 683	44 091	59 184	86 572	254 786
SE140	Zboża	zł	42 241	1 614	7 136	15 086	27 291	45 242	145 463
SE145	Rośliny białkowe	zł	467	26	187	265	363	484	1 291
SE146	Uprawy energetyczne	zł	96	0	0	9	42	64	453
SE150	Ziemniaki	zł	6 371	761	2 603	4 527	5 785	7 383	13 983
SE155	Buraki cukrowe	zł	3 831	13	192	1 188	2 749	4 597	13 076
SE160	Rośliny oleiste	zł	12 163	110	415	1 247	3 547	9 555	57 590
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	699	187	762	449	833	879	902
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	21 692	174 533	36 781	10 784	10 807	7 512	11 408
SE175	Owoce	zł	5 814	4 444	11 143	7 561	4 028	4 630	2 085
SE180	Owoce cytrusowe	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE195	Uprawy pastewne	zł	2 086	138	492	1 229	2 301	3 563	3 652
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	2 616	3 622	2 973	1 746	1 437	2 663	4 884
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	94 351	164 136	24 778	50 491	91 749	127 976	175 241
SE211	Różnica wartości zwierząt stada podstawowego	zł	1 561	776	-268	145	1 943	3 054	3 772
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	30 456	975	4 341	17 119	34 358	50 452	58 205
SE220	Wołowina i cielęcina	zł	7 973	348	2 205	5 651	9 338	12 294	12 839
SE225	Wieprzowina	zł	39 420	5 293	10 264	20 981	39 046	55 632	89 198
SE230	Owce i kozy	zł	76	12	45	43	53	102	179
SE235	Mięso drobiowe	zł	11 425	117 704	5 078	5 178	6 343	5 287	8 592
SE240	Jaja	zł	3 321	35 756	2 155	405	886	2 029	4 030
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	30	24	28	45	9	32	28
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	1 650	4 024	662	1 069	1 716	2 149	2 170
SE256	Pozostała produkcja	zł	2 577	2 426	783	1 278	1 893	2 613	7 155
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	1 697	931	1 493	1 696	1 883	1 949	1 605
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	23 713	1 635	6 872	14 529	24 066	34 702	48 110

Tabela 4.3-4 Koszty według wielkości powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE270	Koszty ogółem	zł	163 508	291 679	73 507	80 735	124 668	177 279	376 535
SE275	Zużycie pośrednie	zł	125 514	232 925	51 310	60 018	96 676	137 864	290 968
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	92 379	174 518	31 901	42 921	71 927	104 480	216 076
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	7 931	15 858	3 534	3 091	5 070	7 385	21 704
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	2 215	239	736	1 240	1 815	2 700	5 687
SE295	Nawozy	zł	18 202	9 676	5 401	6 348	10 961	18 325	60 579
SE300	Środki ochrony roślin	zł	7 857	4 063	2 729	2 963	4 311	7 164	26 753
SE305	Pozostałe koszty bezpśrednie produkcji roślinnej	zł	3 095	23 091	4 561	1 508	1 665	1 575	2 094
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	13 719	562	2 727	8 548	15 585	21 749	24 989
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	8 115	463	2 140	5 737	9 610	12 353	13 203
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	37 922	115 036	12 032	18 787	31 090	43 281	72 306
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych, wytworzone w gosp. rol.	zł	13 163	894	3 829	7 243	12 456	19 461	28 995
SE330	Pozostałe koszty bezpśrednie produkcji zwierzęcej	zł	3 649	6 232	914	1 675	3 245	4 999	7 640
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	3	0	2	1	2	3	11
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	33 135	58 407	19 409	17 097	24 749	33 384	74 892
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	8 611	6 159	3 326	4 771	7 064	10 088	20 692
SE345	Energia	zł	17 593	43 076	12 417	7 929	11 976	16 099	39 624
SE350	Usługi	zł	3 073	3 149	1 629	2 214	2 739	3 047	6 175
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	3 859	6 023	2 037	2 183	2 970	4 150	8 401
SE360	Amortyzacja	zł	26 610	29 883	15 397	16 270	22 180	30 392	54 275
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	11 383	28 870	6 801	4 447	5 812	9 024	31 291
SE370	Wynagrodzenia	zł	6 567	24 856	5 757	3 181	3 069	4 089	14 552
SE375	Czynsze	zł	2 253	212	171	477	1 156	2 309	8 936
SE380	Odsetki	zł	2 564	3 803	873	790	1 587	2 626	7 803

Tabela 4.3-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według wielkości powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	30 143	3 029	8 405	14 145	22 900	34 355	88 314
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	436	185	480	378	547	376	521
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	8	0	0	1	0	4	42
SE612	Dopłaty za odlogowanie	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	429	185	480	377	547	372	479
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE620	Pozostałe dopłaty	zł	17 237	1 944	5 157	8 247	13 142	19 611	49 857
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	2 577	218	580	966	1 455	2 332	9 342
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (LFA)	zł	3 157	268	860	1 767	3 007	4 178	7 441
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	579	945	1 579	654	274	160	329
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	1 420	109	207	493	919	1 660	4 772
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE630	Płatności "decoupled"	zł	11 050	791	2 562	5 027	8 292	12 708	33 164
SE631	Jednolita płatność na gospodarstwo	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	11 050	791	2 562	5 027	8 292	12 708	33 164
SE640	Dodatkowe wsparcie	zł	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 4.3-6 Salda dopłat i podatków według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	28 550	5 048	7 815	13 478	22 081	32 978	82 046
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	30 143	3 029	8 405	14 145	22 900	34 355	88 314
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	444	2 399	21	271	569	593	210
SE390	Podatki	zł	2 037	380	612	938	1 388	1 971	6 478
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	-458	-960	-287	-290	-102	-292	-1 336
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	1 748	629	408	961	1 854	2 371	3 788
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	7	0	10	8	0	15	2
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	2 213	1 589	705	1 259	1 956	2 678	5 126

Tabela 4.3-7 Dochód na gospodarstwo rolne według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE131	Produkcja ogółem	zł	195 005	352 008	88 244	95 860	152 826	217 162	437 182
SE275	Zużycie pośrednie	zł	125 514	232 925	51 310	60 018	96 676	137 864	290 968
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	28 550	5 048	7 815	13 478	22 081	32 978	82 046
SE410	Wartość dodana brutto	zł	98 041	124 131	44 749	49 319	78 232	112 275	228 260
SE360	Amortyzacja	zł	26 610	29 883	15 397	16 270	22 180	30 392	54 275
SE415	Wartość dodana netto	zł	71 430	94 248	29 352	33 050	56 051	81 883	173 984
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	11 383	28 870	6 801	4 447	5 812	9 024	31 291
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	-458	-960	-287	-290	-102	-292	-1 336
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	59 589	64 418	22 264	28 313	50 137	72 568	141 357

Tabela 4.3-8 Dochód na osobę według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/AWU	34 133	32 265	16 526	17 622	28 269	39 099	66 490
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/FWU	35 030	43 942	15 572	17 010	28 169	39 614	77 013

Tabela 4.3-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE436	Aktywa ogółem	zł	613 754	560 069	294 030	353 671	519 930	733 032	1 334 232
SE441	Aktywa trwałe	zł	508 136	485 624	250 367	298 035	434 820	607 485	1 077 443
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	116 187	25 149	48 550	68 244	93 048	134 614	290 757
SE450	Budynki	zł	210 448	359 905	144 490	141 377	189 379	240 757	334 744
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	159 429	99 508	52 997	74 824	127 494	197 734	410 572
SE460	Stado podstawowe (pleć żeńska)	zł	22 073	1 063	4 329	13 590	24 898	34 380	41 370
SE465	Aktywa obrotowe	zł	105 618	74 445	43 664	55 636	85 110	125 548	256 789
SE470	Stado obrotowe	zł	22 562	20 514	6 397	13 065	23 722	32 549	41 177
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	42 544	5 652	17 859	23 752	34 490	52 223	106 022
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	40 512	48 279	19 408	18 819	26 898	40 776	109 590
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	88 603	138 117	37 977	26 728	53 563	92 578	261 911
SE490	Kredyty długoterminowe	zł	66 550	103 202	30 439	19 409	40 102	68 522	197 789
SE495	Kredyty krótkoterminowe	zł	22 053	34 915	7 538	7 319	13 461	24 056	64 122
SE501	Kapitał własny	zł	525 151	421 952	256 054	326 944	466 366	640 454	1 072 321

Tabela 4.3-10 Wskaźniki finansowe według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	18 985	14 746	7 057	6 746	12 997	24 448	52 832
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	498 119	543 888	259 105	293 817	426 769	594 442	1 022 499
SE516	Inwestycje brutto	zł	31 118	20 252	9 284	10 491	20 567	36 512	95 348
SE521	Inwestycje netto	zł	4 507	-9 631	-6 113	-5 779	-1 613	6 120	41 073
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	81 116	92 732	35 542	41 864	68 038	95 903	184 070
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	52 943	64 963	24 936	31 964	48 027	62 024	105 545

Literatura

- [1] Commission Decision 78/463/EEC: of 7 April 1978 establishing a Community typology for agricultural holdings.
- [2] Commission Decision 85/377/EEC: of 7 June 1985 establishing a Community typology for agricultural holdings.
- [3] Commission Regulation (EC) No 1861/2006 of 15 December 2006 amending Regulation (EEC) No 2237/77 on the form of the farm return to be used for the purpose of determining incomes of agricultural holdings
- [4] Commission Regulation (EC) No 1265/2008 of 16 December 2008 amending Regulation (EEC) No 1859/82 concerning the selection of returning holdings for the purpose of determining incomes of agricultural holdings.
- [5] FADN. An A to Z of methodology. Office for Official Publications of the European Communities. Luxemburg 1989.
- [6] Goraj L., Osuch D., Sierański W.: Plan wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FADN od roku obrachunkowego 2008. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2007.
- [7] Goraj L., Osuch D.: Algorytmy do klasyfikacji gospodarstw rolnych według metodyki Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych z zastosowaniem współczynników SGM „2004”. Ekspertyza wykonana na potrzeby GUS, maszynopis IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2007.
- [8] http://ec.europa.eu/agriculture/rica/index_en.cfm.
- [9] http://circa.europa.eu/Public/irc/agri/rica/library?l=/information_documentation/basic_definitions/definitions_variables/_EN_1.0_&a=d.
- [10] http://circa.europa.eu/Public/irc/agri/rica/library?l=/information_documentation/basic_definitions/ricc_1256_2008pdf/_EN_1.0_&a=d
- [11] RI/CC 1256 r. 5. Farm Return Data Definitions. EUROPEAN COMMISSION. Brussels June 2008.
- [12] RI/CC 1296. The weighting system for the UE-FADN results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels 1999.
- [13] RI/CC 882 Rev. 8.1. Definitions of Variables used in FADN standard results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels 12 April 2007.
- [14] Regulation No 79/65/EEC of the Council of 15 June 1965 setting up a network for the collection of accountancy data on the incomes and business operation of agricultural holdings in the European Economic Community.
- [15] Skarżyńska A., Goraj L., Ziętek I.: Metodologia SGM “2002” dla typologii gospodarstw rolnych w Polsce. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2005.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Druk i oprawa: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB